№ 49. Treschdeen, 5. Dezembrî. 1890.

Sludinajumus nem preti:
Jelgawâ, pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, Helmsinga namâ, un Rihgâ, J. E. C. Kapteina kga grahmatu bodê, Eeksch-Rihgas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Makfa par sludinajumeem:
8 kap. par sihku rakstu rindinu; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

Latweeschu Awises.

Isnahk weenreis nedelâ.

Makfâ, Jelgawâ sanemot:
par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makfâ, pahr pastu peesuhtot:
par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25

Ekspedizija:
Jelgawâ, pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7.

Redakzijas adrese:
Jelgawâ, Walles eelâ № 7.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: Pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, „Latw. Aw." ekspedizijâ. **Bauskâ:** Steina kga apteekâ. **Talsôs:** J. Hirschmana kga un H. Towa kga grahm. bodê. **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna kga un Hartmana kga grahm. bodê. **Rihgâ:** J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rihg. Leel. Kehninu eelâ № 10; W. F. Häckera drukatawâ, Paleitjas eelâ № 3.

69. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Eeksch- un ahrsemê: Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Trey kga grahmatu bodê. — **Walkâ:** M. Rudolffa kga grahmatu bodê. — **Pehterburgâ:** pee Pehterburgas zeen. Latweeschu draudses mahzitaja. — **Bez tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kà ari **Kursemê.**

Latweeschu literarifkahs beedribas presidentam

Dr. A. Bielensteina kungam

wina 25-gadu amata jubilejâ.

Augsti godats kungs! Waloda ir tautas dwehsele. Kas tautas walodu tihschi sabojà, tas ir winas dwehseles sabojatajs. Turpretim tas, kas winas walodu kopj un apsargà, tas ir tautas dwehseles kopejs, sargs un gans. Tahdi tautas dwehseles sargi un gani senakôs gadu simtenôs bijuschi swehtahs bihbeles tulkotaji un garigo dseesmu grahmatas sastahditaji: prahwests Glück's, kandidats Fürecker's, Stendera tehws un daudz ziti Kuriemes un Widsemes mahzitaji. Schee goda wihri pehz winu laiku waijadsibahm ir usturejuschi un attihstijuschi Latweeschu walodas garigo saturu. Winu puhlineem isdewees panahkt, ka Latweeschi sawâ mahtes walodâ wareja sanemt to garigo baribu, bez kuras wini atrastos paganu buhschanâ. Bet laiks bez apstahschanahs tek uz preekschu. Kas isgahjuschâ gadu simtenî peetika, tas wairs nepeeteek muhsu laikâ. Wispahrigahs buhschanas attihstahs, jaunas buhschanas un domas isplatahs wisâ pasaulê, preeksch kurahm wezais wahrdu krahjums un wezà runas wihse wairs nepeeteek. Ari walodai ja-eet lihdsa laikam, ari walodai ja-attihstahs; ja wina to nedara, tad tautai, ja ta negrib palikt pakal, ja-atmet sawa waloda. Bet walodas attihstischana naw wis isdarama pehz swabadas gribas, tà sakot, ar ahrigeem lihdsekleem. Tahda tà dehwetà attihstischanahs pateesi ir tikai walodas sagrosischana, sabojaschana. Walodas attihstischanai janoteek pehz winas eedsimteem, Deewa raditeem likumeem, un kad schee likumi naw pasihstami, tad wisi walodas attihstischanas darbi ir tikai walodas sapostischanas darbs.

Juhs, augsti godats kungs, Juhs schos brihnischkigos, noslehptos walodas likumus esoet atraduschi, usgahjuschi un wisas Eiropas preekschâ zehluschi gaismâ. Wisu sawu muhschu Juhs, kà ne-apnizis kalnu razejs, esoet puhlejuschees, Latweeschu walodas seltu, tà sakot, is semes klehpja israkt; Juhs esoet apstaigajuschi wisu Kursemi un Widsemi, winas meschus un druwas un nabadsigakahs mahjas; Juhs esoet ne-apnikuschi meklejuschi pehz Latweeschu walodas wezakahm un ihstenakahm atleekahm tautas mutê, pilskalnôs, wezu wezâs, pussatruhdejuschâs grahmatâs un gruhti lasamôs rakstôs; Juhs esoet zihtuschees pehz wezahm tautas dseesmahm, mihklahm, parunahm u. t. j. pr.; Juhs esoet zelmus laususchi un zelus taisijuschi, pa kureem tagad daudz simtu jaunaku spehku meerigi un droschi war staigat; Juhsu leelà grahmata, „Latweeschu gramatika" (Lettische Grammatik), eeguwusi Eiropas walodas pehtitaju wisleelako zeenischanu, kà pilnigi sinatniks un slawens darbs. Ikweens no muhsu laiku rakstneekeem stahw uz Juhsu kameescheem. Zik ilgi pastahwehs pasaulê Latweeschu waloda, tik ilgi ari katram schihs walodas pehtitajam waijadsehs eet pa Juhsu tekahm.

Tà tad Juhs, augsti godats kungs, no wiseem Latweeschu walodas sargeem un kopejeem stahweet augstakà weetà, un tamdehl Juhs no wiseem tagadejeem zilwekeem esoet Latweeschu walodas augstakais preesteris, tautas dwehseles wirsgans, un talabad Jums peenahkahs un tiks ustureta Latweeschu tautas muhschigà pateiziba.

Kad nu ari mehs Juhsu goda-deenà Jums tuwojamees ar pateizibu par Juhsu ne-aismirstameem, slaweneem darbeem, ko esoet pastrahdajuschi Latweeschu walodai un tautai par labu, tad mums ari wehl ir ihpaschs eemesls preeksch tam. Juhs 25-gadu laikâ, kur bijaht par Latweeschu draugu beedribas presidentu, ari esoet bijuschi wezakà Latweeschu laikraksta, „Latweeschu Awischu", isdewejs. Juhs gan nekad ne-esoet nodarbojuschees ar politikas leetahm, Juhs tikai esoet strahdajuschi sinatnibas druwâ, — bet muhsu lapa weenumehr tak stahwejusi Juhsu ihpaschâ apsardsibâ. Tamdehl ari schai sinâ Jums issakam sawu padewigo pateizibu un no wisas sirds to wehleschanos, ka Juhs, augsti godats Latweeschu walodas wirsgans, ari sawai lapai wehl ilgus gadus paliktut ustureti kà preekschneeks un tehws!

Ar wisleelako godbihjibu

„Latweeschu Awischu" redakzija.

Jelgawâ, 4. Dezembrî 1890.

Padomi teesas leetâs.

95. Jautajums: Mans tehws bija kahdâs mahjâs par saimneeku. Kahdus gadus padsihwojis, tas nomira, atstahdams mani un diwi meitas, no kurahm weena jau mirusi. Mana mahte eedewahs otrâ laulibâ ar mana tehwa jaunako brahli. Pehz ilgu gadu dsihwoschanas, ari tas nomira, atstahdams dehlu un weenu meitu. Kamehr mans patehwis bija par saimneeku, tas, man nesinot, tahs mahjas norakstija sawam dehlam. Kad tehws bija miris, tad mehs dsihwojahm ar sawu pusbrahli loti satizigi. Bet nu ari winsch ir aisgahjis dsestrajà kapà. Mana mahte ir wehl dsihwa; wina ir wadijusi ar manu tehwu, ar manu patehwi un ar manu pusbrahli saimneezibu, un grib wehl ar mani, kà ar sawu wezako dehlu un to mahju mantineeku, to atkal wadit. Bet mana pusbrahla mahsas wihrs nem man tahs mahjas nost. Tamdehl nu mihli luhdsu: kursch no mums ir to mahju mantineeks? Mahjas it priwatas, un wehl naw par dsimtu eepirktas. Mahju kontrakts rahda, ka tahs manto tuwakais mantineeks. Manta wehl naw pahrdota, tiklab weena wihra, kà otra, — zik dalâs ta tiks dalita?

—.—

Atbilde: Zik is jautataja stahstijuma saprotams, tad pehz wina tehwa nahwes ir nomas kontrakts pahrrakstits uz patehwja un pehz schi nahwes atkal uz wina meesigà dehla, jautataja pusbrahla, wahrdu. Nosazijums, ka nomas kontraktam japahreet uz mantineekeem, tà tad nemaz newar tapt isleetats, tamdehl ka nomneekam dsihwojot, un winam atwehlot, nomas kontrakts ir pahrrakstits uz kahdu trescho personu.

96. Jautajums: Pehz aktiwà kara deenesta ispildischanas uz bileti atswabinats, bet tomehr apaksch kara likuma stahwedams, tamdehl ka wehl pilnigi ne-esmu beidsis likumâ nosazito kara deenesta laiku, gribu aiszelot uz Ameriku. Tapehz luhdsu: waj es waretu no waldibas pagehret atkauju un pasi, un kur man buhtu ar schahdu luhgumu jagreeschahs, kà ari, waj mums apakschkareiweem un katrai personai ir brihw aiseet uz Ameriku waj tamlihdsigu dsihwes weetu? Kr. J.

Atbilde: Jautatajam waijaga ar luhgumu, lai winam isdod pasi uz ahrsemehm, greestees pee gubernatora. Pee tam winam ir rewersals ja-israksta, ka winsch, ja tiktu eesaukts aktiwâ deenestâ, — ari, kad tas winam sewischki netiktu pasinots, — pee tahs kara spehka dalas eeradsees, kura winam wisdrihsaki sasneedsama. Pase, kuru tas dabujis, winam ir ja-usrahda tam aprinka kareiwu preekschneekam, kura eezirkni winsch ir peerakstits.

97. Jautajums: Ar nahkoscho gadu buhschu pilngadigs, un tamdehl wehletos sawa nelaika tehwa par dsimtu eepirktahs un jau gandrihs pawisam ismaksatahs mahjas mantot. Parads tik wehl ir Kursemes muischneezibas bankâ, kahdu 300 lihds 400 rubku leels. Tehws, 1883. gadâ mirdams, naw nekahdu testamentu atstahjis. Mehs esam tschetri mantineeki. Jaunakais brahlis ir pahri par 17 gadeem, un jaunakà mahsa 15 gudus weza. Wezakà mahsa ir 22 gadus weza un jau apprezejusees. — Tad nu luhdsu:

Paspahrnê.

Goda- un pateizibas wainags,

ko

augsti zeenitam un loti mihlotam „Latweeschu draugu beedribas" presidentam un Latweeschu walodas pehtitajam

Dr. A. Bielensteina kgam

wina gawiles-swehtkôs,

Rihgâ, 4. Dezembrî 1890. gadâ,

pehz tam, kad winsch 25 gadus sabijis amatâ un darboschanâ, no Kursemes sakahm osola lapinahm un slaistahm baltahm un sarkanahm rosehm pinis

Gramsdas Ernests Ferdinands Schönbergis

wisu atsinigu un pateizigu Latweeschu tautas dehlu wahrdâ.

Slawens warons! Tewi apsweiz atsinigi
Latwju tauta schinî jaukà deeninâ!
Goda-kronus pin is rosehm pateizigi,
„Lawru kroni" usleek gudrâ galwinâ. —
Pagahjuschi diwidesmits peezi gadi,
Kamehr „beedribu" kà preekschineeks Tu wadi!

Wihri raduschees, no mihlestibas dsihti,
Kas ir Latwijâ pee tautas strahdaj'schi,
Kam ir goda-wainagi uz kapeem pihti, —
Pahrak' par Tew' naw neweens tak gahdaj'schi:
Kopi, tihriji no gruscheem walodinu,
Lobiji un mesgus raisiji ar gudru sinu.

Ihstens warons esi Latwju walodinâ,
Tawâ warâ pastahw ta ar gudribu:
Rakstot, runajot tek tà kà spole wina, —
Latweeschi, mehs waram no Tew nemtees mahzibu.
Mums, Latwjeem, peemihl maisit Wahzu krikumus
Muhs' walodâ, — tak tà ne Tew, — bet Latwju glihtumus!

Slaw'nais waron'! Nem nu pateizibu, slawu
No mums atsinigeem Latwju tauteescheem
Par teem puhlineem, par darboschanu Tawu,
Par teem pehtijumeem, raksteem daschadeem! —
Latwju tauta Tawus rakstus, Tewi swinehs,
Tawu wahrd' uz behrnu behrneem godâ minehs!

Strahdà, kungs, wehl ilgi „isglihtibas laukâ",
Kopi, sijà, glihto Latwju walodu!
Sehji sehklu gudribinas druwâ jaukâ —
Latweescheem par paleekamu swehtibu!
Deews lai swehti, ilgi ustur gawilneeku,
Dod Tew wesselibu, augstu laimi, preeku!

Kernera noslehpums.

No Wakano'a.

(Beigums.)

„Ja, pateesi grehks!" Folkners eejauzahs winai waloda. „Es un mana laulatà draudsene, mehs labpraht wehletos winas wezaku weetu eenemt un nopuhletos, winas nahkotni jauku un patihkamu padarit."

Grehsene, peekrisdama, palozija galwu, un tad, pret Mariju pagreesusees, sazija:

„Ja, mihlotà Marij', es nedrihkstu juhs wairs usaizinat, pee manis uz Lobensteinu nahkt, jo pee Folknera kunga juhs atradiseet jaunu tehwiju; bet spraustajam mehrkim juhs nekahdâ sinâ newareet sekot. Negribu juhs ilgaki apgruhtinat ar sawahm eerunahm; jo redsu, ka esoet zeeti apnehmuschees, sawu nodomu west galâ. Tomehr wisu, ko jums saziju, usskateet kà manas dsihwakahs lihdsdalibas peerahdijumu pee juhsu behdigà liktena. — Scho namu juhs pahrdosoet? — Es atzeros, kur es diwi reisas schinî paschà istabâ biju, wehl kà jaunekle, ar sawu nelaika tehwu, un mehs spehlejahm wisi kopâ uz gitares."

Schos wahrdus runajot, grehsene arweenu wairak nosarka. „Un es gribeju wehl drusku waizat: Waj juhsu tehws sawâs pehdejâs deenâs ne buht nerunaja no manis? Waj winsch ne-atstahja kahdu wehstuli preeksch manis? Aisgahjejeem mehdz buht kahdas atminas, un winsch solijahs, wehl reis mani sweizinat, kad winsch . . . kad winsch . . ."

Grehsene smagi elpoja un beidsot apklusa, teikumu nepabeigusi.

„Nè," Marija atbildeja.

„Nè," ari wezais Folkners apstiprinaja winas atbildi.

Grehsene pasmihneja.

„Ak, juhs wehl nebuhseet sinamo wehstuli atraduschi! Saprotams! Wina papihrus ari wehl nebuhseet sakahrtojuschi un . . ."

„Peedodeet, grehsenes kundse!" Folkners eejauzahs winai waloda. Papihri un dokumenti ir jau wisi kahrtibâ. Schodeen pabeidsu scho darbu. Juhs jau redseet scho papihru kaudsi uz grihdas. Schee ir nederigi un taps sadedsinati; bet tur ir leetajami papihri un dokumenti," winsch, uz galdinu rahdidams, turpinaja.

Grehsene ahtri pahrluhkoja uz grihdas atrodoschos papihrus.

„Ak, tas gan atzerees wezumâ un slimibâ jaunibas laikus!" — Wina satwehra Marijas roku un speeda to jo zeeti saweja, pee kam ta juhtoschi trihzeja. Pehz tam wina atkal sahka smaidit, un winas skateeni pahrluhkoja wisus istabâ atrodoschos preekschmetus.

„Un schis nams taps pahrdots ar wisu, kas tanî atrodahs?" wina usrunaja Folkneru.

„Ja gan," Folkners atbildeja. „Istabas leetas un ziti preekschmeti taps seschu nedeku laikâ wairakfolischanâ pahrdoti; jo kas saweenos schihs wezlaiku leetas ar scho gresno namu!"

„Kas gan!" grehsene issauzahs. „Es! Es atpehrku wisu, kas tanî atrodahs, — tikai ar to nosazijamu, ka wisam japaleek wezâ kahrtibâ. Man ir schis nams loti mihlsch. Juhs tadschu mani saproteet, mihlà Marij'? Es panemu wisu, wisu, kas tanî atronahs, — tikai wisam japaleek pa wezam, lai eespaids netaptu pamasinats, pagahtnes dehl!"

Aisbrauzot, wina wehl Folkneram atgahdinaja, ne-aismirst, winu par schi nama weenigo pirzeju usskatit.

Marija un Folkners wehl ilgi nosskatijahs pakal aisripojoscheem rateem, lihds kamehr tee beidsot pasuda aiz tuwejà meschina. Tagad wini atgreesahs atpakal istabâ.

Saule jau bija no-eeschanai tuwu, un winas pehdejee stari atspogulojahs atkal wezà Kernera istabas logôs. Uz grihdas guloschà papihru kopina lihdsinajahs nowihtuschahm rosehm. Wirs rakstamà galda karajahs wezà Danijela Kernera gihmetne.

Kamehr Folkners pahr grehsenes weesoschanos runaja, Marija palika istabas widû stahwot un pastahwigi luhkojahs uz tehwa gihmetni.

Peepeschi wina apklahja ar abahm rokahm sawu seju un sahka gauschi raudat.

Folkners tuhdal apstahjahs no saweem aissprecdumeem un steidsahs pee waimanajoschahs meitenes, to ar nesskaitameem meerinaschanas wahrdeem apbehrdams.

Meitene peeslehja sawu galwu pee wezà kruhtim un elsoja tahlaku. „Man ir loti behdigs prahts," wina pa starpahm issauzahs, „ka manam mihlotam tehtinam waijadseja tik gruhti schkirtees no scheijenes ar leelu noslehpumu! Es arweenu domaju, ka schè buhs kahds noslehpums bijis starp wina nabaga dwehseli un Deewu, — bet, no schihs

a) Waj mahte waretu pretotees, ja es patwarigi gribetu mahjas mantot? Waj wina waretu to man aisleegt un mahjas pati uf fawu roku waldit, tà kà lihdſ ſchim, lihdſ pat ſawam muhſcha galam?

b) Waj waretu mana prezejuſees mahſa kurà katrà brihdî ſawu mantojuma dału no mahjahm pagehret, jeb waj winai jagaida, kamehr es mantoju?

c) Waj wiſi mantineeki manto weenlihdſigâs dałâs, jeb waj ziti maſak? Ja paſchi newaretum weenprahtigi weenotees mantojumâ, tad tam buhtu zaur teeſu janoteek; bet zaur kahdu, waj pagaſta- waj meera teeſu? J.

Atbilde: Pehz Kurſemes ſemneeku likumu § 106. mahte pahrwalda ſawu nepee-auguſcho behrnu mantibu, kuru tehws, mirdams, teem atſtahjis. Katrs behrns, pilnôs gadôs nahzis, war pagehret, lai wina mantojuma dała tam teek atdota. No tam nu ſaprotams:

ad a. Ka jautatajs, pilnôs gadôs nahzis, war pagehret, lai wina mantojuma dała tam teek atdota.

ad b. Ka apprezejuſees mahſa jau tagad war pagehret ſawu mantojuma dału.

ad c. Kas uf ſcho jautajumu ſihmejahs, tad mahte war iſwehletees, waj wina grib nemt ſawu eeweſto puhru atpakał jeb waj behrna dału no ſawa wihra atſtahtahs mantibas. Pahrakà manta tad teek iſdalita weenlihdſigâs dałâs. Bet kas ſihmejahs uf gruntsgabalu, tad wihreeſchu mantineekeem ir preekſchroka preekſch ſeeweeſchu mantineekeem. Wezakais wihreeſchu mantineeks dabon mahju ehkas par brihwu. Kad gruntsgabals naw tik leels, ka katram mantineekam iſnahk 4 puhri ſeemas labibas iſſehjuma ikkatrâ no trim laukeem, tad ir wezakajam wihreeſchu mantineekam preekſchroka, tahs mahjas paſchas dabut par ihpaſchumu. (Kurſ. ſemn. lik. § 106., 122. un 123.).

98. Jautajums: Es tiku eeprezeta Krona mahjâs par ſaimneezi pee atraitna, kam bija weens dehls, un ſadſihwoju 6 gadus ar ſawu wihru, kurſch, mirdams, atſtahja 3 behrnus: weenu peezu gadu, otru triju gadu un treſcho weenu gadu wezu. Tſchetrus gadus pehz wihra mirſchanas es biju par ſaimneezi um ſuhdſejos ar ſawu padehli pehz mahju rektes. Pehz miniſterijas ſpreeduma padehlis mantoja mahjas, un es iſgahju no tahm Februara mehneſi ſchinî gadâ, tamdehł ka padehlis nełahwa lihdſ tam laikam krahſni kurinat un iſtabu ſildit. Manta tika iſuhtrupeta; weenu puſi dabuja padehlis un otru puſi behrni, un man tika no pagaſta teeſas teikts, lai es turpat dſihwoju, ko es, dehł leela ſala, newareju. — Tad nu luhdſu padomu: Waj man un behrneem peekriſtu, ari no mahjahm kahdu dału dabut, un pee kuras teeſas man buhtu jagreeſchahs ar ſuhdſibu? A. A.

Atbilde: Beſ ka neſinam, kas wiſs tai ſenata ukaſi iſteikts, kas iſlaiſts jautatajas ſuhdſibas leetâ ar ſawu padehli, mehs newaram uf ſchi jautajuma atbildet. Wiſadâ ſinâ ſchai gadijumâ ir runa no ſenata ukaſcha un ne wis no miniſterijas ſpreeduma.

99. Jautajums: Mans tehws, mrdams, nowehleja ſawu mantu zaur teſtamentu ſaweem behrneem, un proti 2 dehleem katram weenu mahju un diwahm meitahm par abahm weenu mahju un ziteem behrneem ſinamu naudas ſummu, kura mahju mantineekeem teem buhtu ja-iſmakſà, beſ ſinama termina noſazîſchanas teſtamentâ. Beſ tam ſtahw ari teſtamentâ, ka, ja kahds no behrneem teſtamentam pretotos, tad tas teek gluſchi no mantoſchanas teeſibahm iſſlehgts. — Tamdehł nu luhdſu:

1) Waj muhſu tehwa rakſtitais teſtaments ir par pilnigu atſihſtams, kad tas beſ kahdeem leezineekeem, kà ari beſ kahdas teeſas apſtiprinaſchanas ir taiſits?

2) Waj ir teeſiba, kahdu no lihdſmantineekeem no mantoſchanas teeſibahm tamdehł atſtumt, ja tas grib, lai zaur teeſu pehz likuma wiſeem behrneem weenlihdſigu mantas dału peeſchkir?

3) Uf kahdu wihſi buhtu droſchaki, teem ziteem lihdſmantineekeem ſawu mantojumu apdroſchinat?

4) Waj ziti lihdſmantineeki war ari pagehret, lai wineem ſinamas prozentes makſà par winu mantojuma kapitalu, kamehr kapitals wehl naw iſmakſats? C. S.

Atbilde: Teſtaments, kas naw leezineeku klahtbuhſchanâ waj pee teeſas faraſtits, ir negeldigs jeb nederigs. — Uf teem ziteem jautajumeem mehs newaram atbildet, beſ ka ſkaidri neſinam, kas wiſs teſtamentâ faraſtits.

100. Jautajums: Kahdâ Krona pagaſtâ atrodahs mahjas, kuras mans tehwa brahlis, dſihws buhdams, kam paſcham behrnu nebija, 1849. gadâ atdewa ſawas ſeewas mahſas dehlam, beſ manas, tas ir wezakà brahła dehla, un ari zitu tuwaku mantineeku atwehles. Mans tehwa brahlis nomira 1886. gadâ. Mahju ſaimneeks, kuram winſch tahs mahjas bija atdewis, ir nomiris agrak, un minetà ſaimneeka ſeewa waldija tahs mahjas lihdſ 1890. gadam, kur ta ari nomira. Saimneeks, kà ari wehlaku ſaimneeze ir no Baltijas domenu waldes bijuſchi atſihti tanîs mahjâs par ſaimneekeem tikai lihdſ ſawai mirſchanai, ar peeſihmi, ka mahju mantineeks pehz winu nahwes ir teeſai ja-iſſpreeſch. — Tad nu luhdſu iſſkaidrojumu: Waj man, kà wezakà brahła dehlam, ir teeſiba, tahs mahjas meklet, un kur man ir jagreeſchahs ar ſuhdſibu? J. T.

Atbilde: Kad Krona mahju teeſibas 1849. gadâ no jautataja tehwa brahła pateeſi tikuſchas noraſtitas tikai lihdſ ta ſaimneeka un tahs ſaimneezes mirſchanas laikam, kureem tahs teeſibas bija nodotas, tad tahm mahjahm buhtu pehz ſcho mirſchanas janahk atpakał ſawam wezajam ſaimneekam, tà tad jautataja tehwa brahlim, waj wina tuwakajeem mantineekeem. Tamdehł tad nu jautatajam, kad winſch peeder pee ſenakà, tagad nomiruſchà ſaimneeka tuwakajeem mantineekeem, buhtu teeſiba uf tahm mahjahm, un tas waretu ſuhdſet pee tahs apgabala-teeſas, kuras eezirknî tahs mahjas atrodahs. Bet mehs dodam winam padomu, wiſu pirms apgahdatees ar wiſeem ſchai leetà waijadſigeem dokumenteem jeb papihreem un ar kahdu kreetnu adwokatu ſaſpreeſtees jeb iſrunatees, waj no tahs ſuhdſibas ari war kas labs iſnahkt.

No ahrſemehm.

Wahzija. Reichtags pehz ihſas darboſchanahs atkal tizis ſlehgts un tikai Janwara mehneſcha pirmajâ dałâ taps ſaſaukts. — Wiſas Wahzſemes un iſglihtotahs paſaules paidagogu prahti tikuſchi ſakuſtinati no leelas runas, kuru keiſars Wilhelms II. nule turejis ſkolu un audſinaſchanas leetâ. Schai ſinâ Wahzſemê un zitâs ſemês jau ilgi paſtahweja diwas partijas, no kurahm weena iſſazijahs, ka gimnaſiju mahzibas programu pawiſam waijagot pahrgroſit, jo lihdſchinigà ſkolenu moziſchana ar wezo Latinu un Greeku walodahm eſot pawiſam nederiga un tamdehł atmetama; turpretim otra partija apgalwo, ka neweena zita leeta neſpehjot tahdâ mehrâ jaunekku galwu un domaſchanas ſpehku tik gruntigi attihſtit, neką nodarboſchanahs ar minetajahm walodahm, — tas eſot no daudſ tuhkſtoſch'kahrtigeem peedſihwojumeem redſams. Ja no diweem, pawiſam weenadi apdahwinateem jaunekłeem weens apmeklejis klaſiſku gimnaſiju un otrs realſkolu, tad pirmais arweenu iſrahdahs gudraks par otru. Realſkolneeks tikai to ſinot un protot, ko winſch ſkolâ iſmahzijees; turpretim tahdam, kas gimnaſiju gahjis zauri, prahts eſot tà iſglihtots, ka winſch ar paſcha ſpehkeem pee ikkatra zita, lihdſ ſchim winam wehl nepaſihſtama galwas darba warot kertees. Realſkolneeks tikai praktiſkâs darbu druwâs warot eeſtahtees; turpreti gimnaſijas abituriënts warot tapt, par ko tik ween wehlotees, waj nu par mahzitaju, waj walodas pehtitaju (filologu), waj wehſturneeku, waj ari par inſcheneeri, kihmiki, fihſiki, tirgotaju u. t. j. pr., eekams realſkolas abituriënts ar ſawâ ſkolâ eeguhtahm ſinaſchanahm ne buht newarot ſtudeeret mahzitajam, wehſturneekam, filologam u. t. j. pr. waijadſigos preekſchmetus. — Abas partijas iſlaiduſchas pa tuhkſtoſcheem ſtrihda rakſtu un pa ſimteem tamlihdſigu grahmatu, lihdſ beidſot waldiba uf ſcho leetu greeſa ſawu wehribu un ſaſauza ihpaſchu konferenzi, kuras ja-iſſtrahdà ſpreedums, kuras no abahm partijahm taiſniba. — Keiſars pats ſcho ſapulzi atklahja ar leelu runu, kurâ winſch ar gaiſcheem, ja — pa dałai ar aſeem wahrdeem iſſkaidroja, ka Latinu un Greeku walodu mahziſchana gimnaſijâs ne buht ne-eſot atmetama, bet turklaht ari iſſazijahs, ka mineto walodu ſkolotaji pa daudſ weenpuſigi rihkojotees un pa daudſ uſkraujot ſkolas behrneem. Bet ari pahr realſkolahm wina ſpreedums nebija wiſai laipns. Pehz wina domahm, tahs warot pawiſam atzelt un to weetâ atkal eerihkot wezahs aprinka-ſkolas. — Tà tad nu abas partijas wihluſchahs ſawâs zeribâs, un tamdehł wiſi ſkolotaji tàpat uſbudinati, kà iſſaukts ſkudru puhſnis. Netik ween Wahzijas, bet ari Frantſchu, Kreewu, Anglu un zitu tautu awiſes nodrukà keiſara Wilhelma II. garo runu un, weenas wina ſpreedumam peekriſdamas, otras turpretim tam pretodamahs, eelaiſchahs garâs debatâs un pa dałai zita ar zitu zihnahs kà waj uf nahwi.

Anglija. Ihru dumpineeku ſtarpâ, winu lihdſſchinigà wadona Parnela dehł, tagad paſtahw leeliſka partiju ſchkelſchanahs. Katołu biſkapi un augſtakee garidſneeki iſſazijuſchees, ka winam ja-atkahpjotees no wadona amata, tamdehł ka tahds zilweks, kas pahrkahpis Deewa eeſtahdito laulibu, newarot eenemt tautas pirmo weetu. Bet Parnels ne domat nedomà, tahdai pawehlei padotees. Tautas weetneeku weena dała, proti kahdi 50, no wina atkituſchi, turpretim otra dała, kahdi 35, winu par it neko negrib atſtaht. Kà tauta pati domà, tas wehl naw ſinams. Lai nu to waretu uf ſawu puſi dabut, tad abas partijas tautiſko lapu „United Irland" grib dabut ſawâ rokâ, un ſchihs lapas dehł iſzehlees aſinains zihninſch. Parneleeſchi eenahza redakzijâ un drukatawâ, bet Parnela pretineeki tos atkal iſdſina ahrâ, drukaja awiſes nummuru pehz ſawa prahta, un to tad iſlaida tautâs. Bet zełâ Parneleeſchi uſbruka awiſes iſnefejeem un teem atnehma ar waru wiſus ekſemplarus. — Kad Parnels pats atnahza Ihrijas galwas pilſehtâ, Dublinâ, tad daudſ tuhkſtoſch' peekriteju winam jo ſkali uſgawileja, iſjuhdſa ſirgus no rateem un tos paſchi aiſwilka uf wina dſihwokli. — Kà ſchis partiju zihninſch nobeigſees, wehl nepawiſam naw ſinams.

Spahnija. Puſi no tautas weetneeku dałas wehlejot, waldibas peekriteji paturejuſchi wirsroku un ar leelu balſu wairakumu eezehluſchi ſawus kandidatus.

Egipte. Keiſariſkà Augſtiba Kreewu Tronamantineeks no wezahs Tebenes pilſehtas un piramidehm (Waraüſu kapeem) atkal atgreeſees atpakał uf Kaïru, kur kediws jeb Egipteeſchu waldineeks winam iſrihkoja atwadiſchanahs meelaſtu. No Kaïras Augſtais Kungs brauza uf Suëzu, kur winſch eekahpa kugî, zaur Sarkano juhru braukdams uf tahłajo karſto Indiju.

No eekſchſemehm.

Jſ Nowgorodas apkahrtnes. 25. Oktoberî ſchè Nowonikolajewſkas kolonijâ notika ſchahds atgadijums zaur pahrgalwigu rihkoſchanos ar ſchaujamo pulweri: Gruntneeka Weekſta dehls bija no kahda medineeka nopirzis flinti lihdſ ar kahdu dału pulwera, pee kura wehl peebehris jau agrak eegahdato, un ſcho wiſu kopâ, wairak nekà pus mahrzinas, tad uſbehris uf galda, to no daſchadeem gruſcheem tihridams. To daridamam, winam peenahkuſi wina mahſa un ari kahds Kreewu ſemneeks, kurſch papiroſu eeſmehkejis un uſſweedis wehl degoſchu ſpitſchku uf iſbehrto pulweri, zaur ko tas, ſaprotams, aiſdedſees un ſtipri apſwilinajis pulwera tihritajam un wina mahſai gihmi un rokas, tà ka bija jameklè ahrſta palihdſiba. — Scho waſar' kahdam ſcheijenes Latweetim J. G. wehſtule beſ paraſta peeſuhtita, kuras ſaturs, kà dſirdams, ſihmejees uf ſcheijenes jaunawahm, tahs ne wiſai peeklahjigâ, bet ari ne wiſai netikumigâ wihſê aiſkahrdams. Minetais J. G. wehſtules ſaturu paſtahſtijis ari ſaweem draugeem, zaur ko ſchè neparaſta paſkwila tika daudſinata pa wiſeem zełeem. Tà ari kahdas meitas tehws A. S., to iſdſirdis, eedomajees, ka tas weenigi uf wina meitinu ſihmejotees, un tamdehł, paſaukdams wehl kahdus wihrus, eegahjuſchi J. G. mahjâs, kurſch, par laimi waj nelaimi, pats nebijis mahjâ; bet minetee wihri, pehz ta neko daudſ nepraſidami, uſſtahjuſchi mahjâs atrodoſchai, nepee-auguſchai meitenei, lai wineem iſlaſa preekſchâ ſinamo wehſtuli, ko ſchi ari darijuſi. To dſirdejuſchi, tee atkal aiſgahjuſchi, ſolidamees, wehſtules peeturetaju ſuhdſet pee teeſas; bet ſchis paſteidſees, to papreekſchu padarit, un tà tad 27. Oktoberî Treſawas pagaſta teeſa noteeſaja patwarigos wehſtules mekletajus ar 7 deenu areſti. Bet ſchee ar to, kà dſird, ne-eſot meerâ, un ſuhdſeſchot tahłak. Jawehlahs, ka uf preekſchu wairs muhſejos ſchahdas paſkwilas ne-apmekletu, kas tos tikai rihdina un nemeeru kurina. — Nowonikolajewſkas kolonijâ daſchi behrni ſaſlimuſchi ar karſtuma gułu. — 12. un 13. Nowemberî ſchè bija lihdſ 23 grahdeem ſtiprs ſals. Tikai ſneega wehl ir łoti maſ, kas kawè braukſchanu ar ragawahm.

Tauteets.

Widſeme.

No Rihgas. 11. Nowembera wakarâ kahdai 60 gadu wezai ſeewinai pee Saſulauka ſtanzijas pahrbraukta kahja. Seewina gribejuſi tapt uf Rihgu ar Bolderajas wilzeenu, un tamdehł nopirkuſi Saſulaukâ biłeti. Zaur pahrſkatiſchanos ta eekahpuſi tai wagonu rindâ, kas eet uf Tukumu. Tik-ko ſahkuſchi braukt, wina gribejuſi iſlehkt, kaut gan ſchandarms ſauzis, lai to nedara. Pee wagona kahpſchłeem aiſkehruſees kahja parauta ſem riteneem un pahrlauſta. Kahja wehl tai paſchâ wakarâ bijuſi janonem, ka lai brants jeb degums laufuma weetâ nepeeſiſtos. —i—

Wehl no Rihgas. Schim brihſcham ſchè ir dabujama ta wiſu dahrgakà meita ſchinî paſaulê; jo weens pats kreiſahs rokas pamaſà pirkſtina (pintika) galinſch tai makſà 3000 rubłu. Kad nu, peenemot, tas pirkſta galinſch ſwer 1/2 lotes un wiſas tahs meitas rumpis ſwehrtu 10 podu, tad wiſa ta meita makſatu 38 milj. 400 tuhkſt. rubłu. Pateeſi, dahrga meitſcha, dahrgaka nekà no ſchkihſta ſelta. Laſitaji laikam kahros ſinat, no kahdas weelas ta dahrgule, — waj warbuht no ſkaidra dimantina? Jeb ta ir no apſkaidrotas meeſas, waj no wiſai augſta dſimuma, kahda debeſiga prinzeſe? — Nekas no wiſa! Ta ir no ſemneeka meeſas un dſimuma, algadſe, fabrikas meitſcha, un ne wis ta ſkaiſtakà. Bet kapehz ta tik dahrga? Waj ta apakſch ahmura nahkuſi un tik augſtu uſdſihta? Ari tas nè, — bet ta pati ſewi tik dahrgu aptakſeerejuſi, un proti pehz ſchahda eemeſla: Kà jau mineju, ta ir algadſe un ſtrahdaja fabrikâ pee maſchinas. Tè kahdâ deenâ maſchina, waj nu tihſchu waj netihſchu, waj zaur pahrſkatiſchanos, tai norauj pirkſtam galinu. Fabrikas meiſteris tuhdał ar ſahlehm ir klaht un aptura aſinis un ſahpes. Pehz tam eeleek meitu laſaretê, kur to gruntigi iſdſeedeja uf fabrikas rehkinumu. Meita, iſahrſteta, nu gan wareja ſtrahdat tàpat, kà papreekſchu; jo tas truhkſtoſchais galinſch to ne buht nekawè. Bet ta nenahza pee darba; wina palika mahjâs un gahja pee teeſas, apſuhdſet fabrikas ihpaſchneeku, lai tas par winas pirkſta galinu tai aiſmakſatu 3000 rubłu ſkahdes atlihdſinaſchanas. Uf teeſas waizajumu, kà ta uf tik augſtu pagehrejumu nahkuſi, ſuhdſetaja atbildeja, ka wina to tà pehz ſawas wehrtibas iſrehkinajuſi. Prozeſe wehl naw beigta, un tapehz newar ſinat, ko teeſa ſpreedihs. — — — on.

No Zeſwaines draudſes. Ne ſen atpakał ſcheitan bija uſradees kahds klaidonis ar flawenahm „burwibas ſkunſtehm". Winſch bija, no Jaun-Gulbenes beedribas nama nahkdams, apmetees Butſchauſkas krodſinâ un no turenes iſlaidis rakſtitus ſinojumus łaudîs, ka tikſchot dota „leela iſrahde", kahdas jau winas wiſas, ſcho „burwibas ſkunſtneeku" iſrahdes, teek iſdaudſinatas. Wahrds „leela iſrahde" jeb „große Vorſtellung" ir tik peewilzigs, tik kerigs wahrds, ka tas jau daſchu labu graſi ir eewilzis ſcho tumſch'mahkflineeku muhſcham tukſchajâs keſchâs. Bet lai nu buhtu ar ſchihm leelajahm iſrahdehm kà buhdams; es negribu ſcheem „mahkflineekeem" ſtahtees zełâ: lai wini noſtaipahs ar ſawahm „ſkunſtehm" pa krogeem; bet kad wini ſahk muhſu ſkolas nemt palihgâ ſaweem noluhkeem, tad tam preti gan man jarunà nopeetns wahrds. Ko lai domajam no tahdas ſkolas, kuras ſkolotajs lihdſ ar ſaweem ſkolneekeem eet talkâ minetam „ſkunſtneekam"? Skolneeki noraſta ſludinajumus wairak ekſemplarôs un ſeſdeen, mahjâs pahrnahkuſchi, tos iſplata pa łaudim. Turklaht wehl ſkolneekeem paſcheem teek no ſkolotaja peeteikts, lai tik ſakot tehwam, mahtei, ſwehtdeen uf Butſchauſkas krogu eet, „leelahs iſrahdes" ſkatitees. Waj tur gan behrnu wezaku ſirdim naw janoſkumſt, kur dahrgais ſkolas laiks teek nowaſats ar ſchahdahm leetahm?! — Waj ſchahdeem „flaweneem profeſoreem" ir atłauts, krogôs ſawas nepahrſpehjamahs „abrakadabras" iſrahdit, to es neſinu, un ari negribu ſinat; bet ka ſkolotajam naw atłauts, ar ſaweem ſkolneekeem ſchahdeem klaidoneem eet talkâ, to es teeſcham ſinu, un tamdehł man no ſirds dibina janoſkumſt, kad ſinu ari, ka Dſ. ſkolâ tomehr tà dara. —

No Kraukleenas. Schi gada 12. Nowembera deenâ bija notezejuſchi 25 gadi, kamehr ſcheijenes Nikolaja ſkolas ſkolotajs Gubena kgs ſawu ſkolotaja darbu uſſahzis ſtrahdat. Ka winſch ſchai laikmetâ daudſ mihleſtibas un pateizibas mantojis, to peerahdija tee laimes wehlejumi un apſweikumi, ar kureem winſch minetahs deenas rihtâ tika pahrſteigts. Kaut gan winſch bija nodomajis, ſcho deenu pawadit wiſâ kluſibâ pee ſawa darba, tad tomehr jau paſchâ rihtâ winu pahrſteidſa mihligas tſchetr'balſigas dſeeſmas, dſeedatas no wina paſcha dſeedatajeem, un kahda peeminas dahwana no teem. Wehlak eeradahs zeen. Zeſwaines mahzitajs un Zeſwaines dſimtkungs von Wulffs, kà ari Zeſwaines draudſes ſkolotajs Dauguła kgs un Kraukłu arendators von Klota kgs. Wiſi ſchee kungi bija atneſuſchi ſirſnigus wehlejumus mihłam, uſtizigam ſtrahdneekam. Bet ari daſcha laiziga dahwana tika peelikta ſcheem laimes wehlejumeem klaht. Jt ihpaſchi von Wulffa kga dahwana, ko winſch Gubena tehwam paſneedſa, bija jo bagata, proti kuwerts, kurâ bija eelikti ſimts rubłu. — Spirgtu, preezigu garu, kà lihdſ ſchim, un ilgu, ſwehtigu muhſchu nowehlam zeenitam Gubena tehwam wina goda-deenâ! A.

Kurſeme.

Kurſemes gubernas waldê par awiſchu galda preekſchneeku un „Kurſemes Gubernas Awiſes" ofizijelahs nodałas redaktoru eezelts Kurſemes kameralpalatas galda preekſchneeks Pauls Prahls.

Nelaimes notikumi, kułmaſchinas wedot. Kà pee kułſchanas ar maſchinahm ne retumis noteek nelaimes atgadijeeni, kas, protams, pa leelakai dałai eerodahs zaur ſtrahdneeku ne-apdomibu, waj pahrſkatiſchanos, tàpat ari daudſ nelaimes atgadijumu noteek, kułmaſchinas un to twaikones wedot, kà to tè peerahdihs ſekoſchee notikumi. — Kahdu laizinu atpakał M. pagaſtâ tika ſirgs ſabraukts. Sirgam maſchinas riteni gahjuſchi pahri pahr paſchu widu, kas tika pahrgreeſts puſchu, tà ka eekſchas nahkuſchas ahrâ. — 12. Nowemberî Oſchu kroga tuwumâ uf Franka-Seſawas muiſchas zeła Krona-Wirzawas Wihndedſchu mahju kalps J. Oſols tika ſabraukts. Winam kahja eekſch ledainas grawas bija paſlihdejuſi un tas pakritis gar ſemi, kur tad azumirkłi ſirgi pahrgahjuſchi pahri un ari weens twaikones ritenis; beſ tam wehl ogłu kaſte to gabalinu wilkuſi pa gruweſchaino zełu. Nelaimigajam eſot weena zifka ſalauſta un, beſ ziteem eewainojumeem, ari weenai rokai no delnas wiſa gała atmihta, tà ka pliki kauli ween redſami. Winſch tagad eſot Jelgawas ſlimnizâ. — Beſ tam wehl iſgahjuſcho nedeł' uf Jelgawas-Bauſkas leelzeła, pee B. mahjahm, wedeji eegahſuſchi grahwî E. kga kułmaſchinu. Gahſchotees, gan neweens zilweks un neweens ſirgs ne-eſot tizis nelaimigs, bet pati maſchina eſot ſtipri apſkahdeta. — Nelaimes notikumi pee maſchinu weſchanas arweenu jo wairak noteek faſałuſchâ zełâ, un waina ir arweenu ta, ka tad pa zeetu zełu maſchina weegli rit un brauzeji, to maſ eewehrodami, maſakà ſadruhmê tad brehz un ſauz uf ſirgeem, kuri nu, maſchinai grabot, paleek ahtri un newaldami, un maſakà klismâ tà noteek itin ahtri nelaimigs gadijeens; jo pat ſtiprakam wihram naw eeſpehjams, 6 lihdſ 10 ſirgus uf reiſi apturet. Uf mihkſta zeła, protams, ir weegłaki ſirgus noturet,

un tapehz mihkstâ zelâ gluschi reti kad kahds atgadijeens noteek, pahr ko kahdam ir ko suhrotees. Ar maschinahm strahdajot, waj ari tahs wedot, kautini mihkee, waijaga wairak usmanibas un apdomibas, — tad, protams, notiks masak to nelaimes atgadijeenu. —ns.

No Erzogu-Lapskalna. (Eesuhtits). Swehtdeen, 18. Nowemberî, dseedaja Jelgawas Annas basnizâ muhsu dseedaschanas beedribas wihru- un jauktais koris. Skanas, kuras iswerda is dseedataju, it ihpaschi wihru kora, kruhtim, bija tik mihligas, ka aisgrahba katra klausitaja zeetako sirdi. Ari jauktais koris nebija pekams, eewehrojot tos apstahklus, ka pirmais solis tik bija, kursch atklahti publikas apswehrschanai tapa nodots. Ja kahdas misefchanahs buhtu bijuschas manamas, tad tahs atstahjamas kora nepilnibas, jaunibas sinâ un ne wis, kâ to israhdija kahdas trihs nirgas, kuras ari bija uskahpuschas kora sehdu weetâs, kautschu gan jau us wahrtineem it skaidri usrakstits, ka ee-eija tik ween'weenigi tahs deenas kora dseedatajeem atkaujama. Bet to tahs nebija eewehrojuschas, gribedamas sawu mahkslu smeeschanâ israhdit, jeb waj ar to kahdu neslawu korim sazelt. Winas bija wisas apgahdajuschahs labi prahwas kabatu drahninas, kuras weenumehr atkahrtoja, aisbahschot plati atplehsto muti. — Waj tad newaijadsetu kaunetees, swehtâ weetâ, basnizâ, smeetees, un wehl tik reekligi, ka zaur to gribetu iszelt ziteem lihdsâs neslawu? Waj tad beedribai jeb kora preekschstahwam newaijadsetu par to ruhpetees, ka nepeederigas personas netaptu eelaistas korî? Waj tad newaijadsetu eewehrot mahzitaja wahrdus, kuri katru swehtdeenu atgahdina, kâ lai usturahs pa deewakalposchanas laiku? Bet kâ leekahs, tad tahda pamahziba preeksch schihm nirgahm ir bijusi weltiga? Buhtu gan wehlejams, ka tas turpmak wairs neatkahrtotos; jo zaur tahdahm nebuhschanahm kori tik teek sabaiditi, peedalitees pee Deewa wahrdu puschkoschanas ar wairakbalsigahm dseesmahm. Zeresim us preekschu wisu labu. Kahds dseedatajs.

No Bauskas. Mahziba Wahzu un Latweeschu walodâ, kâ „Kurs. Gub. Awise" sino, Bauskas pilsehtas skolâ no tautas apgaismoschanas ministera atwehleta tikai sem ta noteikuma, ka schihs walodas mahzamas ihpaschâs stundâs, t. i. ahrpus skolas stundahm, un pret 2 rubłu samaksu no katra skolneeka par katru no schihm abahm walodahm.

No Wentspils. Preeksch jaunwehlameem 36 pilsehtas weetneekeem preeksch nahkoscheem 4 gadeem (no 1891.—1894. g.) pilsehtas weetneeku sehdê 31. Oktoberî nolikti schahdi termini: 3. wehletaju klasei 3. un 4. Janwarî, 2. wehletaju klasei 7. un 8. Janwarî un 1. wehletaju klasei 9. un 10. Janwarî.

No Rogales. Statuti preeksch turenes sawstarpigahs palihdsibas beedribas pee uguns-grehkeem ir 28. Oktoberî no eekschleetu ministera apstiprinati.

No Kurmahles. L. saimneeka Sk. dehls, krogâ dserot, tizis sasists un nomiris.

No Planizes sino, ka tur kahdâ wakarâ J. saimneekam zaur logu kahds slepkawa eeschahwis galwâ. —nb—

No Preekules. Scheijenes apgabalâ isgahjuschâ mehnesî notizis jozigs atgadijums. Proti Preekules pasta stanzijas namâ nowakarâ eenahzis kahds pilsehtneeku puika un luhdsees nakts-mahjas. Pastmeisteris, neka launa nedomadams, ari nowehlejis tam weetu, kur isgulet. Bet no rihta winsch wairs scho knehweli ne-atradis sawâ namâ, un loti isbihjees, kad ari ne-atradis wairs sawu jauno kabatas pulksteni, 25 rubłu wehrtibâ. — Redseet nu, mihkee lasitaji, waj war katru zilweku ustizet; jo no ahrenes winsch gan ir awju drehbês gehrbees, bet no eekschenes — gataws wilks. —tis.

No Wainodes. Diwi saimneeki, is Wainodes un Bahtas, krogâ „duhschas prawidami", nikni weens otram bahrsdas ispluhkajuschi. M. pahrsteidsees papreekschu mahjâs, kur R. bija ja-eet garam, un, slinti panehmis, gribejis R. noschaut; tikai, par laimi, slinte nedegusi. R., to redsedams, schim atnehmis slinti un ais dusmahm to sasitis. Leeta tagad teesahm nodota. Dsirdehs tahlak, kas tur isnahks galâ. — Swehtdeen, 18. Nowemberî, pulksten 6ôs wakarâ, Bahtas melderim M. Sacks'a kgam, pa Wainodes leelzeku brauzot, diwi tehwini gribejuschi usbrukt un to aplaupit, tam galwu pahrsidami; bet zaur sirga ahtrumu tas isbehdsis. — Naktî us 21. Nowemberi us Wainodes leelzeka kahds zilweks atrasts bes samanas gulam. Kâ tas wehlak pats issazijees, tad tas bijis labi eesnabojees un — sinot nesinot — usbulderejees us leelzeka, kur kahds kutscheeris brauzis ar tschetreem sirgeem un to sabrauzis. — 17. Nowemberî Islasu meschâ neluhgts weesis redsets, proti wilks, un daudz zitâs weetâs wilku pehdas; bet wehl tas naw nekahdu skahdi padarijis. G.

No Dsirahm. Naktî us 26. Nowemberi Dsirau alus bruhsî eeraduschees diwi sweschi tehwini un sahkuschi ar turenes eedsihwotajeem dumpi taisit. Bruhscha ihpaschneeks loti isbihjees, tà ka nesinajis, ko darit. Winsch pakehris bisi un draudejis schaut; bet warmaki tam gribejuschi usbrukt un bisi atnemt. Pa tahm starpahm tizis pasinots peenahzigai waldei, un nu schee abi tehwini tikuschi saguhstiti un lihdz rihtam patureti krahtinâ. No rihta ismeklejot, israhdijees, ka abi ir no Bahtas, S. un D. Tee gan sazijuschi, ka nahkuschi pee meitahm, bet kas lai sina winu nodomu. Zerams, ka tee tiks teesas preekschâ saukti pee atbildibas, un tà tad sawam pelnitam sodam gan ne-isbehgs. Galoknitis.

No Aisputes puses. (Eesuhtits). 31. Oktoberî eenahza kahds jauns zilweks ar silu brilli us deguna Kikuru krogâ un apstelleja pee krodseneeka, lai preeksch wina nowahrot kahdas 100 olas, jo gribot kreetnas wakarinas noturet. Bes tam wehl tas pagehreja kahdu duzi alus, kahdu pusstopa snabja un par 30 kapeikahm konfektu. Ehdot un dserot, tas ari zitus pazeenaja no sawahm wakarinahm, kas krogâ tani brihdî gadijahs, un teiza, ka winam ribt' esot ja-eet us Aisputi pee losehm. — Pee samaksaschanas par tehrinu krodseneeks S. kgs tapa usmanigs us sweschneeku, tamdehl ka tam wisas kabatas bija pilnas ar sihku naudu, kahda tik reti ween atrodama, un nehma jauno zilweku apzeetinat, ar Kikuru teesas preekschsehdetaja palihdsibu. Pee ismekleschanas atrada, ka tam bija mugurâ trihs swahrki un trihs westes, un wisas kabatas pilnas ar sihku kapara naudu, kâ grascheem, kapeikahm, wehrdineem u. t. j. pr. Naudu isskaitija; bija pawisam 20 rubl. 59½ kap., un swehra 18 mahrzinas. — Tad tapa winam prasits, no kurenes to dabujis; par atbildi dabuja, ka to us zeła esot kahdam Schihdam atnehmis. — Beidsot israhdijahs, ka tas to paschu deenu esot Pehtera basnizu uslausis, kas ir kahdas 14 werstes no Aisputes, un tur atrodoscho upura naudu isnehmis. — Tagad nu tas sehsch Aisputê ais restehm un gaida sawu algu. Krischus.

No Krotes raksta, ka turenes kroga akâ kahda semneeka K. lihkis atrasts, kam pee galwas bijuschas 2 wahtis. Kâ tas akâ eekritis, naw sinams.

Disch-Gramsdas pagasta- un teesas namâ winu nedel' kahdu nakti sagti uslaususchi pagasta skapi un isnehmuschi daudz krahschanaslahdes sihmju, kâ ari skaidrâ naudâ kahdus pahri simts rubłus.

Ruzawas tuwumâ, pee Pahpes esara, juhrmalê, jaun'uszeltais uguns-bahks, kas tumschâ nakti kuginеekeem, pa juhru brauzot, zelu rahda, jau ir pahris mehneschu gataws un sawu koscho, spihdoscho uguni pa nakti, kad naw miglas, lihdz 3 juhdsehm tahlu rahda. Schi uguns leesma us bahka ne wis ween kuginеekeem, bet ari Pahpes sweijneekeem nahk par labu.

No Leepajas. Kahda seeweete, A. W. wahrdâ, nahkusi tik leelâ strihdinâ ar zitu kahdu zilweku, ka ta leelâs, nesawaldamâs dusmâs pati sawu behrninu zaur logu no nama augschejahs tahschas nometusi semê us eelas; bet rau, — Deewa eengelis newainigo behrninu sargajis un no nahwes isglahbis, tà ka winsch palizis sweiks un wesels. Negantigà mahte esot nodota teesas rokâs, lai ta tur dabon sawu pelnito algu par tahdu besdeewigu darbu. — Peigeka namâ kahds strahdneeks Pehteris K., 75 gadus wezs, atrasts sawâ gultâ bes dsihwibas. Kâ ataizinatais ahrsts leezinajis, tad tas twaikâ, kas no tam zehlees, ka krahsns pa agru aistaisita, esot noslahpis. Lihkis tapis usschkehrsts. — Leepajas Wahzu Trijadibas basnizâ draudses mahzitajs eeswehtija 45 puisenus un 16 meitenes weenâ reisâ. — Ari no Leepajas 4 dakteru kungi aiszełojuschi us Berlini, lai waretu eepasihtees ar profesora Kocha ahrsteschanas wihsi dilona slimibâ. — Leepajas nelaika namdaru meisteris A. Böhmers sawâ testamentâ norakstijis leelako daku no sawas mantibas, — kâ dsird, lihdz 50 tuhkst. rubleem, — preeksch labdarigeem noluhkeem, it ihpaschi preeksch atraitnu patwersmes nama zelschanas. — Daschi kungi no semehm un no pilsehtahm us tahm domahm nahkuschi un sarunajahs, waj newaretu dselszeku taisit no Leepajas us Aisputi, kas buhtu wisam tam apgabalam par swehtibu. — Leepajâ 2 Schihdi esot wehl 11. Nowemberî, deenu preeksch ta leelà wehtras sala ar 15 grahdu saltumu, juhrâ masgajuschees, un 10. Nowemberî atkal kahds zits jauns zilweks, leelidamees, ar wisahm drehbehm ostâ peldejis. — 3 blehschi esot nule Leepajâ sakerti. Waj tee buhs tee sagki, kas Gramsdas pagasta namu aplaupijuschi, to sebaku dabusim dsirdet pee teesas ismekleschanas. Sinotajs.

Jelgawas notikumi.

Deewakalposchanas Annas basnizâ no 5. lihdz 12. Dezemberim. Treschdeen, 5. Dezemberî, pulkst. 5ôs pehz pusdeenas: Bihbeles stunda; mahz. Grafs. — Zetortdeen, 6. Dezemberî, kà Tronamantineeka Leelfirsta Nikolaja Aleksandrowitscha wahrda deenâ, deewakalposchana pulkst. 10ôs no rihta; mahz. Conradi. — 2. Adwentes swehtdeenâ, 9. Dezemberî: 1) Lauku draudsê: Deewakalposchana pulkst. 9ôs no rihta; spred. mahz. Conradi. 2) Pilsehtas Latweeschu draudsê: Deewgaldneeki pulkst. 6ôs no rihta; mahz. Grafs. Deewakalposchana pulkst. 2ôs pehz pusdeenas; spred. mahz. Grafs. — Lauku draudsê ussaukti: Pehteris Balgalw ar Emiliju Strautneek. Lauku draudsê miruschi: Anna Birsneek, 70 g. w.; Kristaps Teodors Krastin, 17 g. w.; Katrina Melbahrsd, 1 g. 10 d. w.; Juris Apse, 78 g. w.; Kristaps Freimann, 18 g. w.; Jehkabs Kulikowsky, 30 g. 7 m. w. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Jehkabs Glaudneek ar Lihsi Janschewitz; Janis Weiland ar Greetu Imantreu. Pilsehtas draudsê miruschi: Lawise Leelinart, 85 g. w.; Krischus Sprogis, 63 g. w.

Bihbelstundas, kuras ar aiswinu treschdeenu eesahka Annas basnizâ, pulksten 6ôs wakarâ, weenreis nedelâ noturet, teek loti stipri apmekletas. Isgahjuscho treschdeen, kad Külpe's mahzitajs notureja bihbelstundu, basniza bija gandrihs pahrpildita no klausitajeem; reti to swehtdeenâs tik pilnu waram redset. Mahziba, ko no kanzeles dsirdejahm, tika smelta is Jesus kalna-spredika trim pirmajeem pantineem un atstahja pee klausitajeem loti labu eespaidu. Klausitaju pulkâ ari wareja eeraudsit daschu Nelatweeti. Bihbelstundu stiprà apmekleschana darba wakarôs skaidri peerahda, ka Jelgawas pilsehtas Latweeschu draudse ir Deewa wahrdu mihlotaja, un Külpe's mahzitajs ari Deewa wahrdus isstahsta tik skaidri un saprotami, ka pat wezaki laudis, kas maz ko prot grahmatu lasit, tos war pilnigi saprast. —ns.

Ubagoschana gan no waldibas ir aisleegta, un daschi ubagotaji, kas us pilsehtas eelahm deedelê, teek no polizejas waj nu aiswaditi projam, waj atkal eeslodsiti kurmî. Bet kapehz tad weenâ weetâ Jelgawâ tahda ubagoschana teek atkauta, un proteet — tikai weenigi pee Latweeschu basnizas, kur daschi ubagotaji basnizas gahjejeem, no Deewa nama ahrâ nahkot, tik zeeti gar basnizas durwim sastahj preekschâ un pilnâ balsî kahdus Deewa wahrda pantinus skaita, sawas rokas teem tahlu steepdami preti, ka tihri daschu reis jabaidahs, kad tikai azis ne-isgrabbj, waj atkal, ka, no lauschu bara dsihts ahrâ, tik ne-uskluhp us kahdu zelôs nometuschos ubagotaju, kas pehz kapeikahm tihri tàpat brehz, kâ breedis twihkstot pehz uhdens lahses? —.—

Sakerts garnadsis. Isgahjuscho otrdeen kahds garnadsis bija eegahjis Leelajâ eelâ G. eebrauktawâ un is tahs kahdam lauzeneeka sirgam notschopis eemauktus no galwas. Kamehr lauzeneeks to pamanijis, tamehr saglis jau bijis projam. Lauzeneeks, par laimi, dabuja sinat, ka tahds un tahds tehwinsch ir nogahjis us Dobeles wahrteem, un dsinahs nu to usmeklet, kur tad ari laimejahs sagli useet, patlaban eemauktus pahrdodot. Garnadsis tika sanemts un nodots teesahm.

Laiks tagad pastahwigi turahs pee plikfalas. Wisi labpraht wehlahs kamanu zeku, bet wehl lihdz schim newar un newar tahdu sagaidit. — Slidkurpju skrehjejeem zaur to ispreezaschanahs jo leela, tapehz ka ledus pliks un glums. Laika rahditajs gan daschu brihdi stahw us 0, bet nekad augstaku.

Islikti behrni. Pirmdeen, 26. Nowemberî, atrada 2 isliktus behrninus. Pirmo usgahja dselszeła bahnuscha dahrsâ, pulksten 11ôs preeksch pusdeenas. Lihkitis bija plahnôs lupatôs eetihts un peedereja pee wihreeschu kahrtas. Otro atrada us Kreewu kapeem, kursch wehl bija pee dsihwibas, un ari peedereja pee wihreeschu kahrtas. Jadomà, ka nelaimigajeem behrnineem gan buhs mahtes bijuschas ar nezilwezigahm sirdim; zitadi tahs gan masinos nebuhtu salas laikâ breesmigajam liktenim atstahjuschas. — Pehz besdeewigajahm, bessirdigajahm mahtehm teek mekletS. Ш

Kocha sahles pret dilonu Jelgawâ. Leelu pateizibu mums peenahkahs dot dascheem kreetneem un isweizigeem wihreem, kas par to gahdajuschi, ka Jelgawa dabujusi slawenahs, no daudz tuhkstoscheem dakteeem un slimneekeem ar ilgoschanos gaiditahs sahles pret tuberkulosi jeb dilonu, un proti ne wis preeksch sinatniskeem ismehginajumeem, kà par peem. Rihgâ un Pehterburgâ, bet preeksch wahjneeku dseedinaschanas. Pirmdeen, 26. Nowemberî, kà „Mit. Ztga" sino, magisteris Hertels un dakteris v. Grots is Berlines teitan pahrbraukuschi. Pirmajam kungam isdewees pahrwest preeksch Kursemes dakteru teesas inspektora Dr. v. Mulerta kga, kas tam rakstu bija eedewis lihdsa, prahwu wairumu scho slaweno sahlu. Dr. v. Grota kgam atkal bijusi isdewiba, daschadâs Berlines dseedinaschanas eestahdês ar schihm sablehm pamatigi eepasihtees. Tà ka nu, kà zerams, leelâ skaitâ peeteikuschees slimneeki scheitan tiks dseedinati, tad ari protams, ka pati dseedinaschana tiks isdarita ar jo leelu apdomu. Ta noluhka dehl tad tikuschi wisi scheijenes ahrsti treschdeen, 28. Nowemberî, sem dakteru teesas inspektora Dr. v. Mulerta kga wadibas sa-aizinati us sapulzi, kur tikuschas pahrspreestas daschas jo eewehrojamas leetas, schihs slimibas dseedinaschanas dehl. Pahr schihs dakteru sapulzes panahkumeem zeram zeen. lasitajeem us preekschu pasneegt tuwakas un skaidrakas sinas. Tà tad nu zerams, ka ari Jelgawâ un tahs apkahrtnê daschs jauneklis, dascha jaunawa, kas ar scho breesmigo slimibu sasirguschi, tiks ustureti pee dsihwibas.

Panorama jeb bilschu israhde. Schinîs deenâs atnahza un ir redsama Paleijas- un Basnizas eelas stuhrî leela panorama jeb starptautiska glahschu bilschu israhde, kas eedalita 3 nodalâs. Pirmà nodalâ teek israhditi eewehrojamakee mahkslas rokdarbi, buhwes darbi un daschadas zilweku slakas is pehrnahs Parises pasaules isstahdes. Otrà nodalâ teek israhditi eewehrojamakee pilsehti Eiropâ, kà ari wehl daschas zitas eewehrojamas un daschadâ sinâ apbrihnojamas buhwes, esari un upes. Treschâ nodalâ teek daschadi skati westi preekschâ is Ahr-Eiropas, un proti karawanes gahjeens us Egipti un Arabiju, kameeli ar saweem jahjejeem, datelu un wihgu meschi, pilsehtas Pekina, Kaïra (kur muhsu Tronamantineeks usturejahs) un Jerusaleme, wezo Egipteeschu piramides u. t. t. Bilschu israhde ir atwehrta no pulksten 11eem rihtâ lihdz pulksten 10eem wakarâ.

Krogeschanas weikali. Nahkoschâ gadâ buhs teitan pawisam kahdi 40 krogeschanas weikali, un proti, pee wahrda saukti, tee dalisees schahdâ apmehrâ: kafejas restorazîju buhs 2, weesnizu 25, trakteeru 5, restorazîju 2 un bufetu 6. Wisleelako Krona, kà ari pilsehtas nodokli maksà Torchianija kafejas restorazija, un wismasako Krona, kà ari pilsehtas nodokli maksà scheijenes strehlneeku beedribas bufete. R.

Wisjaunakahs sinas.

Seemela telegr.-agentura.

Pehterburgâ, 3. Dezemberî. Tekniskà beedriba isteizahs preeksch Sibirijas dselszeła seemela lihnijas. — Awisei „Nowosti" telegrafeerê is Parises, ka Sekiwerstowa slepkawa Podlewskis pirms tizis slehpts no bulanschista Labrujera un tad aisbehdsis is Franzijas. — „Westniks Finanzow" sino, ka esot nolemts, akzises eerehdneem Widsemê un Igaunsemê dot militarisku uniformu.

Parisê, 15. (3.) Dezemberî. „Kreewu draugu beedriba" beidsahs.

Wehstules un atbildes.

1. **B—t—e:** Juhsu rakstu tamdehl newarejahm saprast, ka sazijaht, ka Juhs wisus nummurus esseet dabujuschi. Pee wiseem, sinams, ari pirmais peeder. Pirmo nummuru, kà jau sazits, Jums wairs newaresim dot.
2. **Purwm. T.:**
3. **P.:**
4. **M.:**
5. **R.:**

} Ruhmes truhkuma dehl — nahkoschâ nummurâ.

6. **Bahlsars:**
7. **Bl.:**

} Dabujahm pehz redakzijas slehgschanas. Nahkoschâ nummurâ.

Us nahkoscho gadu.

Lai muhsu lapas lasitajeem peesuhtischanas sinâ ne-eerastos nekahdi kawekli, luhdsam, jau pee laika „Latweeschu Awises" us nahkoscho gadu apstelleht. Maksa ir: Jelgawâ sanemot — par gadu 1 rubl. 50 kap., par pusgadu 90 kap. Pahr pastu peesuhtot — par gadu 2 rubl., par pusgadu 1 rubl. 25 kap.

„Latweeschu Awischu" ekspedizija.

Drukas kluhda.

Isgahjuschâ nummurâ, pahr „Deewakalposchanahm Annas basnizâ" sinojot, kluhda eeweesusees. Weena pilsehtas draudsê ussauktà pahra wahrdi ir: Augusts Kruhsenwald un Annete Slaweet (ne wis Kruhsin un Laweet).

Labibas- un pretschu-tirgus Jelgawâ.

Maksaja par:	Jelgawâ.							
1 puhru kweeschu	2	rubl.	20	kap.	lihdz	3	rubl.	— kap.
1 „ rudsu	1	„	80	„	„	2	„	40 „
1 „ meeschu	1	„	40	„	„	2	„	— „
1 „ putraimu	2	„	60	„	„	2	„	80 „
1 „ ausu	—	„	90	„	„	1	„	20 „
1 „ sirnu	1	„	80	„	„	3	„	50 „
1 „ kartuseku	1	„	—	„	„	1	„	10 „
1 birkawu seena	3	„	—	„	„	3	„	50 „
1 podu sweesta	4	„	60	„	„	5	„	— „
1 birkawu baltahs sahls	3	„	30	„	„	3	„	40 „
1 „ sarkanahs sahls	3	„	30	„	„	3	„	40 „
1 muzu silku	15	„	—	„	„	21	„	— „
1 birkawu linu (krona)	36	„	—	„	„	40	„	— „
1 „ „ (brahka)	18	„	—	„	„	25	„	— „
1 muzu linsehklu	6	„	—	„	„	7	„	— „
1 asi behrju malkas (7 pehd.)	15	„	—	„	„	16	„	— „
1 „ egłu malkas (7 pehd.)	10	„	—	„	„	12	„	— „

Birschas sinas.

Leepajâ, 3. Dezemberî 1890.

Rudsi: 120 mahrz., Holandijas, 78 kap. par pudu.
Ausas: Balt'ausas, laba preze, 66—71 kap. par. pudu.
Meln'ausas: laba preze, 62—63 kap. par pudu; zaurmehra zena 61—62 kap. par pudu.
Meeschi: laba preze, 72—73 kap. par pudu.
Ehdamà meeschi: 61—62 kap. par pudu.
Linsehklas: Leischu 112 kap. par 7 mehreem, un stepju 115—116 kap. par 7 mehreem.
Griki: 74—75 kap. par pudu.
Ehdamà sirni: 69—70 kap. par pudu.

Kreewu papihra naudas kurss.

Berlinê, 15. (3.) Dezemberî.

100 rubłu selta naudâ 330 Wahzu mahrkas jeb 110 Pruhschu dahlderi.
100 „ papihra „ 231¾ „ „ „ 77¼ „ „

Latw. Awischu" isdewejs: Dr. A. Bielenstein. Redaktors: Th. Neander.

Дозволено цензурою. Рига, 3.-го Декабря 1890 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Jauns zilweks

kas mahzijees **Kreewu walodu** un **rakstu** un ari pagasta skrihwera amatu, wehlahs atrast pehz sawas mahzibas **deenestu.** Ja kam buhtu waijadsigs schahds jauneklis, tas war dabut tuwakas sinas zaur scho adresi, kas ir ustizeta skolotaja kungam: Чер. г. Динабургъ, на почт. ст. Ракишки, госп. учит. А. Архангельску.

J. F.

Kalnamuischas mahzitaja muischâ ir loti maf bruhketa **Treffelta**

tahfelu klaweere

pahrdodama par **200 rubleem.**

Labi uskoptas Zildu

Geru mahjas,

Aisputes aprinkî, 8 werstes no pilsehtas, 107 puhra-weetas leelas, war pee mahju ihpaschneeka sem brihwa nolihguma dabut pirkt. Japeeteizahs lihdf **2. Februri 1891. g.** pee **Geru mahju ihpaschneeka**

Jehkaba Indriksona.

Meschotnes pagasta teesa dara sinamu, ka wina 11. Dezemberî 1890. g. isrentehs wairakfolischanâ Meschotnes

Dsehrwu mahjas

sem pee winas un pee pagasta teesas skrihwera katrâ deenâ eeskatameem nosazijumeem.

Meschotnes pagasta teesâ, 22. Nowemberî 1890.

(№ 146.) Pag. wez. weetâ.: J. Raugs.
Skrihw.: C. Stahl.

Mêdemrodes muischâ, 12 werstes no dselszeka stanzijas Renges, ir no Jurgeem 1891. g.

wehja sudmalas

atdodamas uf nomu. [139]

Brambergu

labdaribas beedribas pilnâ sapulzê buhs **preekschneezibas zelschana 9. Dezemberî 1890. g.,** pulksten 12ôs pusdeenâ, Jelgawâ, Zehra sahlê. [932]

Pensionarus

ar un bes kostes peenem **Rôsnera** kundse, Jelgawâ, Katoku eelâ № 2.

Sausus, zellu beesus

alkschna dehlus,

baltus un **malku** pehrt **L. Kramers,** Jelgawâ, dselschu pahrdotawâ. [137]

---

2 moderefchanas

un **3 pusgraudneeku weetas** no Jurgeem 1891. g. isdodamas. Japeeteizahs pee **Kalnazeema** muischas waldes.

Kas grib labâ un tihrâ pirtî masgatees, tas lai eet Neulanda pirtî. Wairak apmekletaju.

Schenkis,

Jelgawâ, Dambja- un Walles eelas stuhrî, Jakobsona namâ № 2, no 1. Janwara 1891. g. isnomajams. Tuwakas sinas dabonamas Dambja- un Leelahs eelas stuhrî № 69, bodê.

500

reis paleelinatu redf katru leetu ar jaun-isgudroto

brihnuma-kabatas-mikroskopu,

kamdehl tas ir nepeezeeschams katram weikalneekam, skolotajam, studentam, — ja, pat speedigi waijadsigs un derigs katrai mahj'saimneezibai preeksch ehdeenu un dsehreenu ismekleschanas, un lihdf ar to ari dabon weenu **luhpi (brilli),** kura ihpredsigeem loti brangi noder preeksch lasischanas.

Schis mikroskops teek peesuhtits tikai pret eepreekscheju

1 rubla

famaksu, ari pastmarkâs, brihwi wisâ Kreewijâ. [136]

D. Klekner,
Wihnê, I., Pasta eelâ 20.

Schujmaschinas,

ar kahju dsenamas, if **Seidela un Naumana** fabrikas, ar kahju benki, kursch ikweenai dahmai dod eespehju, zaur ehrtu kahju uslikschanu preekschdarbus u. t. t. maschinas preekschâ padarit. Bes tam es peedahwaju **rinkkugischu amatneeku maschinas,** kas zehluschahs Wahzijâ un kam ir paschspoletajs, kuras loti ahtri un bes trokschna strahdâ un it ihpaschi skrodereem ir eewehlamas.

J. Friederichs,
Jelgawâ, Paleijas eelâ № 3.

Dahrsneeks, [136]

prezejees, ar labahm apleezibahm, ir waijadsigs no 1. Merza 1891. g. Stalgenê.

Nupat isnahza un ir wisâs labakâs grahmatu pahrdotawâs dabujams:

Sieslacka

Latweeschu Kalendars

1891. gadam.

Saturs: Laika rehkini. Gada-laiki 2c. Kalendarija. Joki un mihklas. Schihdu kalendars. Lopu gruhsnibas un puttnu pereschanas kalendars. Maksas takse preeksch korespondenzes Kreewijâ. Dselszeka wilzeeni no Rihgas uf Pleskawu un atpakaf. Takse par paku suhtijumu swaru maksu, pehz tahluma no Jelgawas rehkinot. Telegrafa maksa. Takse par stempelpapira sortehm. Stempelmarkas. Dselszeku maksas starp Rihgu, Jelgawu, Moscheikeem un Leepaju. Mihklu usminejumi. Tirgi Kursemê un Leischôs. Linu-tirgi Kursemê. Tirgi Widsemê. Linu-tirgi Widsemê. Muhsu Augstâ Kunga un Keisara zilts. Romanowa gentes waldneeki. Tagadejee ahrsemju waldneeki.

Peelikums: Pasuduschais dehls. Jf semneku dsihwes. Apsischu Jehkaba. Lahzis un bites. R. Behrsina. Leetojat sehjmaschinas. J. B....s. Araja dseesma. Pehz Kolzowa no R. Behrsina. Gelahpu Dorite. Stahsts no W. Heimburgas. Ar bildehm. Dseijols. No R. Behrsina. Jehkabs Welme. Ar bildi. Dseijols. No R. Behrsina. Atskats uf pagahjuscho gadu. Ar bildehm. Derigi padomi. Raibs zelojums. Pehz Fr. Reutera „die Reise nach Belgien" no Nepasihstamâ. Pirmâ un otrâ nodala. Peesihmes pahr muhsu pagasta teesahm. No F. B. Rahwei. Jf Spahneeschu walodas. Pahr dsihwibas apdroschinaschanu. Derigi padomi. Pahr weselahm un slimahm kahjahm. No Dr. E. Klasena. Paschpalihdsiba. Joki ar bildem.

Bilschu peelikumi:

1) Jehkaba Welmes gihmetne.
2) Siguldas pils drupas.

[119] Maksâ **30** kap.

Sieslacka drukatawa, Jelgawâ.

Halo, Halo, Halo!

Pahrsteidseet tuhlit Sawu laulato draudseni ar pawisam jaun-atrasto kehka-aparatu, kursch Parises pasaules isstahdê un Wihnes semkopibas isstahdê miljoneem gabalu tizis pahrdots.

Tahds, kahds wehl nekad naw bijis,

ir schis aparats un der preeksch sekoscheem noluhkeem: Weenâ minutê war no peena waj krehjuma pagatawot sweestu, un pusminutê putas, olu putas, olu punschu u. t. t.

Weenâ minutê war 2½ mahrz. kartufeku, sihpolu, gurku, rutku, beeschu u. t. t., wisadu kok'augku un zitu, ik pehz wehleschanahs, beesi waj plahni lobit, kasit un greest.

Tahlak schis aparats noder par mikroskopu; 400 reis paleelinatu redf katru leetu, ismeklejot ehdeenus un dsehreenus.

Tahds aparats, taisits if nesabruhkejama metala un federehm, maksâ tikai smeekla zenu, proti

1 rubl. 50 kap.

Schis nepeezeeschamais aparats, sawa loti leelâ lehtuma dehl, teek wisâs dsimtâs Wihnê un Parisê jau leetats, un ir tikai zaur manu wezslaweno firmu ween'weenigi dabonams pret eepreekscheju famaksu wisâs pasaules malâs. [135

D. Klekner,
Wihnê, I., Pasta eelâ 20.

Pahraks par wisahm jaunleetahm.

Uniwersal-kehka-aparats,

kursch no Parises pasaules isstahdes un no Wihnes semkopibas isstahdes tika atsihts par praktiskako, derigako un nepeezeeschamako preeksch katras mahj'saimneezibas, ir abâs isstahdês wairak miljonu gabalôs tizis pahrdots.

Schis aparats ir, kas tik ween winu redsejis, no nama mahtes lihdf behrnam, no semneeka lihdf muischneekam u. t. t., wispahrigu labpatikschanu atradis un leelisku apbrihnischanu sazehlis, tâ ka tik-ko pehz pirmo sludinajumu isnahkschanas pahr scho brihnuma aparatu — loti daudf apstellejumu tika eesuhtiti.

„Netizami, bet tadschu pateesiba!"

Schis aparats der preeksch sekoscheem noluhkeem un ir pahraks par wiseem lihdf schim isdariteem isgudrojumeem:

Weenâ minutê war ar scho aparatu 2½ mahrzinas kartufeku, beeschu, rutku, mahrrutku, sihpolu, gurku, wisadu kok'augku u. t. t. u. t., ihsi sakot, wisu, ko war lobit, kasit un greest, it pehz wehleschanahs, beesi waj plahni sagatawot.

Diwâs minutês war sweestu, krehjumu waj putas pagatawot, un pusminutê olu putas, schatou u. t. t. u. t. t.

Tahlak tas noder par mikroskopu; 400 reis paleelinatu redf katru leetu, — tâ tad tas ir loti derigs preeksch ehdeenu un dsehreenu ismekleschanas.

Tahds aparats, no isturiga metala un nesabruhkejamahm federehm, maksâ tikai [134]

1 rubl. 50 kap.,

tik ilgi, kamehr wehl atrodahs krahjumâ.

Ween'weenigi dabonams pret eepreekscheju famaksu zaur ween'weenigo issuhtischanas eetaisi **S. Altmann,**
Wihnê, I., Dominikaneeschu bastejâ 23.

Tas jau **35** gadus wisâs Eiropas walstis slaweni pasihstamais un uf Parises, Wines un Minchenes isstahdem usslawetais

Anglu gikts-audeklis

zaur sawu pahrsteidsoscho dseedeschanas eespehju pret reimatisma sahpehm wisâs meesu dalâs, pret kaulu sahpehm (gikti), ne tikai rokâs un kahjâs, bet ari pret galwasgikti, nerwu sahpehm, isliminateem un saspeesteem lozekleem, ausu schnahkschanu, ihsi sakot, wisâs zaur sa-aukstoschanos, welkoschu wehju u. t. pr. iszehluschâs slimibâs, no kehnischkas Angku, Ungaru, Bairijas un Wirtembergas waldibahm patentets un konzesets. [107]

Slawenais ahrsts Dr. Hufelands saka sawôs medizinas rakstôs: „Jr diwas slimibas, pret kurahm ahrstu siniba welti leekahs meklejusi sahles: schihs slimibas ir galwasgikts un podagra." Schis lihdseklis ir atrasts, augschâ mineto giktsaudekli leetajot, un tas teek pahrdots pakâs par 1 rubl. un preeksch gruhtakahm slimibahm par 2 rubl. pakâ un ir dabujams giktsaudekla ihpaschneeka un fabrikanta Oskara Goertchena apteeku pretschu magasinâ, Peterburgâ, Kasanskajâ № 37, jeb ari: **Rigâ** pee **Alf. Th. Buscha,** Maskawâ pee R. Köhlerta un beedr., Astrachanâ pee A. N. Kerna, Woroneschâ pee L. M. Aleinikowa. Preeksch peesuhtischanas pahr pastu japeeleek 50 kap.

Pateizibas raksti no augstakahm Kreewu un firstu personahm, kuras uf kara-lauka reimatismu dabujuschas un kurahm ne Karlsbades, ne Teplizas weselibas awoti naw warejuschi palihdseht, bet tikai zaur giktsaudekli weseli palikuschi, ir giktsaudekla ihpaschneeka Oskara Goertchena magasinâ, Kasanskaja № 37, zeen. publikai islikti, dehl eeskatischanahs.

Kalejs

ar labahm leezibahm, kas ilgakus gadus ir bijis leelakâ muischâ par kaleju un prot ar kulamo maschinu apeetees, meklê weetu no Jurgeem 1891. g. — Peeteikschanahs „Latweeschu Awischu" ekspedizijâ.

Mahjas.

Weenas leelas un **weenas masas mahjas** war dabut uf daudf gadeem rentet jeb uf pusgrauda. Klahtakas sinas isdod **Schönberga kungs,** Ruzawâ (pr. Libau).

Jaun-atwehrtâ ahdu pahrdotawa

no

H. Goltza

Jelgawâ, pretim Heilsberga materialpretschu pahrdotawai un Goertza apteekai, peedahwâ bagatâ isswehlê un loti labâ kwalitetê: **tamboru ahdas, schiru ahdas, juchtes, pastalas, uhden'zeetus sahbaku leelus** un **galwas, soles** un **bindsoles, kronus, baltas** un **flihpetas melnas Maskawas sikfnas,** kâ ari wisas **sirg'ahdu prezes.**

Zeen. pirzejus ihpaschi daru usmanigus uf manahm **pastalahm,** kuras ir lehtas un loti stipras.

Tahlak turu uf lehgera: **gowu spalwas, krolspalwas, melnizu, trahnu, peleku, baltu** un **melnu skaidri masgatu Kursemes wilnu** (pawisam brihwu no kakkeem).

Tamlihdsâs daru sinamu, ka manâ pahrdotawâ **aitu ahdas, stirnu ahdas, ahpschu ahdas, lapsu ahdas, sesku ahdas, breeschu ahdas, wehrschu ahdas, leellopu ahdas, sirgu ahdas** un **tetu ahdas** teek peenemtas gehreschanâ.

Ar augstzeenibu

H. Goltz,
ahdgehru meisteris.

Mana pahrdotawa ir swehtdeenâs walâ no pulkst. 8eem lihdf 10eem preekschpusd.

Wisu krahjumu

ratu un kamanu,

kâ ari **lukturu, asu** un **federu** pahrdod par sawu pascha maksu

ratu buhwetawa

no

D. Auschkapa,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 12.

Sausu un satu

egles malku

pehrt

K. Heilsbergs,
Jelgawâ, pee tirgus.

Tihritu

schpirtu

un **brandwihnu** pahrdod if pagraba **Lindes-Birsgales muischwalde.**

Pilnigi eemaksats pamata kapitals 2,400,000 rbl.
Eekrahjees reserwas kapitals 1,713,037 rbl.

Pehz tam, kad apdroschinaschanas beedribu tarifa-konwenzija preeksch semkopibas leetu apdroschinaschanahm Baltijas gubernâs ir atzelta, ari no manis aisstahwetâ

St. Peterburgas beedriba

preeksch apdroschinaschanas pret uguni un no dsihwibas rentehm un kapitaleem

peenem apdroschinaschanâ kustamu un nekustamu mantibu

pret ugunsbreesmahm

par **wisu lehtakajahm** eemaksahm. Ari labi buhwetas mahjas tagad teek atkal peenemtas apdroschinaschanâ. [65]

Wisas tuwakas sinas, kuras wehletos, isdod

Agents: **C. Trampedachs.**
Firma: **Laukowsky & Liccop,**
№ 7. Jelgawâ, Leelajâ eelâ, Helmsinga namâ № 7.

Schujmaschinas,

ar **roku** un **kahju dsenamas,** ar wisjaunakajeem pahrlabojumeem, if slawenahs firmas

Grimme, Natalis & Co.,
Braunschweigâ,

peedahwâ sem galwoschanas

R. Kupffer's, Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 18.

Mahziba par brihwu. — Nomaksa ar 1 rubli par nedeli. — **Maschinu dalas, adatas, eltu** u. t. t. arweenu uf lehgera. — Tahlak ir dabonamas: **sintes, rewolweri, patronas, metala kapu kroni,** wiswisadi **nama- un kehka eerihkojumi, dahrsa sprizes, petrolejas lampas, rotalu leetas** un **Kreewu wihni.** [195]

Wisâs grahmatu pahrdotawâs dabonama schahda grahmata:

Dseesmas

Latweeschu tautas skolahm

Jurjaun Andreja sakrahtas un eerihkotas.

Saturs: 25 korali und garigas dseesmas ar latwisku un kreewisku tekstu, 25 Latweeschu tautas dseesmas, 7 lihgo dseesmas, 7 rotalas, 2 schuhpuka dseesmas, goda dseesma, gawilu dseesma, 25 Kreewu tautas dseesmas. Wisas dseesmas tâ eerihkotas, ka tahs war dseedaht gan 1-, 2-, 3-, gan 4-balsigi.

NB. Dseesmas no Tehrpatas mahzibas apgabala zeen. kuratora kunga atwehletas leetaschanai Latweeschu tautas skolâs. — Maksâ **40** kap.

J. F. Steffenhagen un dehls,
Jelgawâ.

Linu

rauschus,

if labakahm, tihrahm sehklahm speestus, pahrdod Jelgawas ellas sudmalas waska drahnu fabrikâ, kur ari

schahwetas linsehklas

teek pirktas. [983]

Sausus **ehweln** un **spundetus**

dehlus,

pehdu lihstes, eeksch- un ahrpus kleedinus, Rigas fabrikatus, **pilnkantigas krona jumts laktas** un **wisadus zitus buhwmaterialus** peedahwâ par lehtako zenu **E. Jakobsohns,** Dselszela eelâ, pa kreiso roku schkehrs eelâ № 72, pretim jaunajam zeetuma namam. [404]

Nupat isdrukats un pa schim deenam nahks pahrdoschanâ:

Tehwijas Kalendars

1891. gadam. — Ar muhsu Wifsscheligâ Semes-Tehwa un Keisara bildi uf wahka. **H. Weinberga,** Rihgâ, Jahnu eelâ № 12. Peelikuma saturs: 1) Kristigas Latw. draudses dsihwes pazelschanai. 2) Pahr basnizas dseedaschanu. 3) Pahr audsinaschanu uf paklausibu un tâs robeschâs. 4) Par skolas galdu mehreem. 5) Pahr grahmatu lasischanu. 6) Kâ tautas mantas japeekopj, no Wiegneru Ernsta. 7) Weselibas kopschana. 8) Mahj'saimneezibai. 9) Dahrs'kopibai. 10) Lop'kopibai. 11) Jauni eewehrojumi uf mahtslas un industrijas lauka. 12) Ne weena tauta bes semkopibas, bet ne ar to ween war nahkt pee turibas. 13) Apdroschinaschanas leetâ. 14) Amatneezibas kopschanai. 15) Derigs padoms lopu turetajeem. 16) „Pirmâ", skize no Eserees cha. 17) Sihkumi un peesihmejumi pahr prahwoschanos jaunajâs teesâs. 18) Widsemes un Kursemes semneeku teesu jaunakâ laikâ eedalito eezirknu faraksts. 19) Norahditajs pahr Kursemes un Widsemes laikrakstteem u. t. t. Maksâ tikai 30 kap.; par pastu 38 kap. pastmarkâs eesuhtams.

Plaschakas sinas Tehwijas kalendara eewadrakstâ un turpmak laikrakstôs.

Pahrdodami

labâ weetâ esoschi **namu platschi** Leepajâ.

Uf blakam schosejai esoschâ aploka (preti Boeckera drahts fabrikai, tuwu Behrendta twaika dsirnawahm, Struppa maschinu fabrikai un ne tahlu no bahnuscha un dselszeka schkuhneem un dselszeka darbnizahm), teek **platschi,** daschadâ leelumâ, pa weenam, **uf nomaksu** pahrdoti. Klahtakas sinas dabunamas J. J. Sakowska tehrauda un dselss pretschu weikalâ, Leepajâ. [177]

Печатать разрѣшается. Полиціймейстеръ Баронъ Ропп.

Drukahts pee J. F. Steffenhagena un dehla.

(Tê klaht peelikums.)

Semkopiba un faimneeziba.*)

Pakaldrukaschana aisleegta.

Jauns baribas stahds.

Mesch'plakansirnis, Sathyrus silvestris.

Eewehrojot to, ka lop'kopiba un peena faimneeziba pehdejôs gadôs ari Baltijas gubernâs stipri usplaukusi, un luhkojotees us dsihschanos, schos abus faimneezibas sarus, pastahwigi us preekschu folojot, papildinat, ir weegli isskaidrojams, ka lopu baribas audsinaschanai tagad peegreesch leelaku usmanibu.

Kam ir laba, jau senak eestrahdata seme, kur sarkanais ahbolinsch labi aug, tam newaijaga nekahda jauna baribas stahda, tas war pilnigi istikt ar wezajeem, pasihstamajeem stahdeem; bet preeksch faimneezibahm ar nabagu, smiltainu, sausu semi, kur ahbolinsch un wiki tikai wahji, waj nemas ne-isdodahs, un kur pat sinapes dod tikai wahjus eenehmumus, preeksch tahdahm ir baribas stahds, kas dod daudz ehdamà, no leelakà swara. Un tahdu faimneezibu, kurahm ir smilts un sausa seme, ir ļoti daudz.

Ko ustizami ahrsemju semkopji mums pahr scho jauno stahdu, mesch'plakansirni, Sathyrus silvestris, ir stahstijuschi, tas skan tik brihnischkigi un apsola tik daudz, ka tas ari muhsu lasitajus waretu pamudinat, to audsinat. Wini mums raksta tà: Ar schi stahda audsinaschanu atnahks semkopjeem, kuzeem ir weegla seme, jauns laikmets, zaur ko baribas truhkums tahdôs apgabalôs, kas nabagi ar ehdamo, taps pamasinats, it ihpaschi sausôs gadôs. Naw neweens baribas stahds pasihstams, kas tik maz pagehretu no semes, no mehfloschanas un no laika jeb gaisa un pee tam dotu tahdu daudzumu ehdamà, kà mesch'plakansirnis, Sathyrus silvestris, tiklab sehka, kà ari seena sinà. Schis stahds aug weeglà, nabadsigà smilts- un grants semê; winsch ir ļoti isturigs, un tam ir 50 un wehl wairak gadu gara augschanas periode, jeb augschanas laiks. Tikai slapju apakschgrunti schis stahds newar pazeest; 8 lihdz 10 pehdu dsiłumà nedrihkst uhdens atrastees, jo winsch sneedsahs ar saknehm ļoti dsiłu semê eekschà. Kur tas tà ir, tur winsch ari it brangi aug mahla semê. Kad apdomà, zik leelu labumu mesch'plakansirnis war atnest, tad jawehlahs, ka ar wisu sparu nodotos schi derigà stahda audsinaschanai, it ihpaschi wispirms tahdâs weetâs, kas gruhti apstrahdajamas un nowahkamas, kà us augstahm kalnu galotnehm, stahweem nokalneem, kà ari tahdôs laukôs, kas atrodahs tahlu no mahjahm, — jo tahdi lauki dod tikai ļoti masu skaidro eenehmumu.

Mesch'plakansirnis, Sathyrus silvestris, top audsinats no sehklahm un no stahdeem, un pee abahm audsinaschanas metodehm jeb wihsehm waijaga leelas usmanibas; schis stahds ari ļoti labi eenahkahs seemeļu apgabalôs, un tà tad ari Baltijas gubernâs. Deewamschehl, tikai sehklas ir gruhti dabonamas; tagad winas ir ahrsemês pawisam ispirktas, un buhs tikai nahkoschà gadà dabonamas, — jo netik ween Eiropà, bet ari zitâs semes dałâs ir schi lopu baribas stahda leelo wehrtibu jau eemahzijuschees zeenit, un us tureni ari ir Wahzijà audsetahs sehklas par dahrgahm zenahm pahrdotas. Mehs jau esam winas preeksch nahkoschà gada pastellejuschi un zeram, tahs masâs dałâs isdalit muhsu lasitajeem, waj ari teem peesuhtit stahdus, kas, labi eepakati, iszeesch pat suhtischanu us Ameriku. Preeksch muhsu klimata jeb gaisa buhs stahdischanas metode wisderigaka; preeksch tam waijaga pastellet waj nu jau gatawus, stahdischanai derigus stahdus, waj ari nopirkt daschas mahrzinas sehklu un tad stahdus pascheem isaudsinat, tàpat kà kahpostu un beeschu stahdus. Preeksch schi noluhka sehklu pawasarà eesehj labà, stiprà dahrsa semê, un proti rindâs, un pahrstahda jaunos stahdinus, kad wini ir deewsgan stipri, waj nu jau rudenî, waj tikai nahkoschà pawasarà preeksch winu audsinaschanas nolemtajà lauka gabalà.

Preeksch isstahdischanas nolemto semi waijaga jau rudenî zik dsiłu tik ween eespehjams padarit irdenu un istihrit no nesahlehm. Ari dara labi, ja semei pasneedz drusku sosforskahbes un kalija, waj nu zaur supersosfatu, waj zaur Toma milteem un kainitu, lai stahdi pirmajôs gadôs spehzigi attihstitos. Wehlaku, kad saknes dsiłu eespeeduschahs apakschejà semes kahrtà, naw wairs mehfloschanas waijadsigs; tad jaruhpejahs tikai par to, ka nesahles ne-eerodahs, un tad mesch'plakansirnis isdod ik gada leelu daudzumu ehdamà. Preeksch pahrtikas waijadsigo slahpekli schis stahds wehlaku, tàpat kà sirni un wiki, usnem no gaisa. Stahdu pahrstahdischana, kà jau sazits, muhsu klimatà wisderigaki isdarama tikai otrà pawasarà pehz sehklu issehschanas, un proti Aprilî waj Maijà. Stahdi ir stahdami 10 lihdz 12 zellu atstatumà weens no otra, un ir eewehlams, winus pee pahrstahdischanas zeeti eespeest semê un stahda galwinu drusku, kad ari tikai 1/2 zellas, apsegt ar semi, tamdehl ka seme wehlaku tadschu drusku eeplok. Pee masas stahdischanas to wislabaki isdara ar roku, itin tàpat, kà kad stahda kahpostus waj beetes; bet ja ir ja-apstahda leelaki gabali, tad war stahdinus, arklam pakal eijot, ari eelikt otrà wagà un ar kahju zeeti peespeest pee semes.

Jau pirmajà gadà pehz stahdischanas, ja ir pawasarà stahditi spehzigi, weengadigi stahdi, dabon deewsgan daudz lopu baribas; otrà gadà ta jau eewehrojami wairojahs un sasneedz treschajà gadà sawu pilnigo un pastahwigo augstumu; stahdi ir 4—5 pehdas leeli un tik beesi, ka nekahdas nesahles newar wairs usnahkt.

Ja mesch'plakansirnis, Sathyrus silvestris, ir eenahzees, tad sehklu eenehmums grosahs starp 3 un 5 pudeem un seena eenehmums starp 15 un 20 birkawahm no puhra-weetas; tas ir tahds eenehmums, kahdu pat sarkanais ahbolinsch nedod wislabakajà semê un pee wislabakajeem apstahkleem, un pee tam ir schi lopu bariba gandrihz diw'reiz tik spehziga, nekà sarkanais ahbolinsch. Scho ehdamo war ehdinat sehkà, waj ari sagatawot par seenu, wislabaki us tà sauktajahm ahbolina segenehm, un to gowis, jau pee pirmahs pasneegschanas, ween'alga, waj tas ir saksch, waj schahwets, ļoti labpraht ehd, zaur ko ari peena daudzums ne masumu peenemotees.

To eewehrodami, mehs gan waram sazit, ka zaur schi swarigà lopu baribas stahda audsinaschanu ir eespehjams, pat us slikteem smilts un grants nokalneem, kahdus ari beeschi pee mums atrodam, isaudsinat teizamu lopu baribu, kas peena faimneezibu un lopu barošchanu pazel labakà pakahpeenà, bez ka buhtu waijadsigs, bez faimneezibas masahs labibas, wehl isleetat daudz spehzinoschahs baribas. Ir pats no sewis saprotams, ka tajà smagajà zihninà, kas tagad muhsu semkopjeem jazihnahs pasch'ustureschanahs dehł, ir ja-isleetà katrs lihdzeklis, kas droschi paleelina faimneezibas tihro eenehmumu, un tamdehł ari jagahdà, ka zaur leelaku un bagatigaki ustura weelas saturoscha ehdamà isleetaschanu lop'kopibas eenehmumi faimneezibà pawairotos. Mehs jau peeminejahm, ka mesch'plakansirna sehklas un stahdi wehl ir ļoti dahrgi, — 1 mahrzina sehklu lihdz schim ahrsemês maksaja 3 rubļus, un 1000 gabali stahdu — apmehram — 5 rubļus, — bet tomehr ir zerams, ka tiklab sehklas, kà ari stahdi drihz taps lehtaki, un mehs nekawesimees, jau nahkoschà gadà eegahdatees sehklas, waj stahdus un tos peedahwat muhsu lasitajeem. Sintenis.

*) Schihs nodałas apgahdatajs ir bijuschais Wez-Sahtes semkopibas skolas direktors jeb preekschneeks, Sintenis'a kgs, kas tagad dsihwo **Rihgà, Leelajà Kehninu eelà Nr. 13.** Tamdehł tee, kas semkopibas leetâs wehlahs padomus un atbildes dabut zaur muhsu laikrakstu, sawas wehstules war Sintenis'a kgam sem minetahs adreses taisni peesuhtit; tad buhs masak uskaweschanahs. Jautaschanas un padoma prasischanas, ja tahs ir prahtigas, arweenu pehz eespehjas schinî lapà tiks eewehrotas un atbildes ar ihseem wahrdeem pasneegtas.

Dahrs'kopiba.

Sodreji par mehsleem.

Wispahrigi gan nebuhs sinams, ka sodreji is skursteneem, krahschnu un pawahrschu kurinameem kanaleem u. t. j. pr., kurus daudzreiz usskata par newehrtigeem un bez jebkahdas eewehroschanas nomet pee malas, atnesz kà mehsli eewehrojamu labumu. Dewinas dałas sodreju un weena dała sahls, kopà samaisiti, dod spehzigus mehslus, kuri daudzejadà sinà pahrspehj stalla mehslus, un kurus ar wislabakakajeem panahkumeem war it ihpaschi dahrsà isleetat. Tà ir ļoti teizami, dahrsa saknu sehklu dobes jau rudenî mehslot ar maisijumu, sastahwoschu is sodrejeem, sahls un koku pelneem. Stahdi zaur tahdu mehloschanu netik ween braschi aug, bet teek ari no skahdigeem kukaineem — ihpaschi no semes blusahm — gandrihz pilnigi issargati. Preeksch burkaneem, beetehm un kahposteem buhs gruhti atrast zitus, labakus mehslus, nekà sodrejus, un galwenà leeta ir ta, ka jaunee stahdi paleek weseli. Mauri, ar sodrejeem pahrkaisiti, apaug ar skaistu, tumschi sału sahli; apkaisischana ja-isdara wislabaki leetainà laikà. Ari augłu kokeem ruden' ļoti noder mehloschana ar sodrejeem. Zaur to netik ween koku augliba nahkamà gadà teek pawairota, bet sodreji ari, zaur sawu stipro smaku, attura kaitigos salnas nakts-taurinus. Peeteek, ja koku ripas ruden' apkaisa ar sodrejeem, kad ari seme jau ir safalusi. — Preeksch podu stahdeem sodrejus ar wislabakajeem panahkumeem isleetà schkidrà weidà, pee kam teem usleij karstu uhdeni, lai tee labi iskuhst, un tad scho schkidrumu atkal atdsefè. Laiku pa laikam ar schahdu schkidrumu apleeti, stahdi dabon swaigu un spehzigu isskatu; bet tomehr naw japeemirst, ka sodreji ir ļoti asa weela, un ka tee talabad, it ihpaschi pee jauneem un glehweem stahdeem, peenahzigi ja-atleij ar upes waj leetus uhdeni. S.

Daschadi sihkumi.

Kà war ahbolus weegli nomisot.

Ahbolus, kurus waijaga eewahrit waj kukuà isleetat, war wisdrihsaki no misas atswabinat, kad tos us kahdeem azumirkleem eeleek wahroschà uhdenî. Misu tad war nowilkt it kà plahnu ahdu. Pirmkahrt zaur to teek laiks aistaupits, un otrkahrt nekas nepasuhd no wehrtigahs augła gałas. Preeksch ahboleem, kurus negrib wahrit, schahda rihkoschanahs naw eewehlama. Katrs, kas sina, kahda garscha ahbolam, kursch gulejis tikai ihsu laiziņu zepjamà krahsnî, to weegli sapratihs. Fr. Bl.

Par sinu.

Zeen. lasitajeem daram sinamu, ka Widsemes konsumbeedribas kantoris Rihgà no Kaķku eelas Nr. 6 pahrzelts us **Walles eelu № 2.**

---

deenas sahkot, es esmu pahrleezinata, ka ari grehsene ir pee tam lihdzdalibneeze. Un ka es to atsinu, atjaunojahs wisas manas behdas."

Folkners ne-atbildeja ne wahrda. Winsch glaudija tikai schnukstoschahs bahrenites galwu pee sawahm kruhtim. Winsch pasina itin labi winas domas; winsch sinaja, ka winas sirds ir nospeesta, atgahdajotees nelaimigà tehwa.

Drihz ari Folkners sagatawojahs us aisbraukschanu. Marija pawadija winu lihdz rateem. Schkirotees, winsch wehl sneedza winai roku, sazidams: „Tà tad, Marij', sagatawojatees us pehzpusdeenu. Tad es juhs aiswedischu pee sewis. Juhs nedrihksteet neweenu deenu wairs ilgaki schè palikt. Pee tam es juhs luhgdams luhdzu, usturetees labi ilgi pee mums pilsehtinà. Pahrdomajeet wehl reiz sawu apnemschanos. Es newaretu meerigi atschkirtees no schihs pasaules, juhs wehl reiz neredzejis jautri ussmaidam."

„Zik labs winsch ir," Marija domaja, un ilgi wehl noskatijahs winam pakal, lai gan tas wairs nebija redzams.

Nepagahja ne pusdeena, kad jau Marija bija wisas sawas leetas nokahrtojusi un gaidija us Folknera atbraukschanu.

Ilgi ari nebija jagaida, kad diweji rati peeripoja pee weentuligà nama wahrteem. Weenôs salika Marijas leetas un otrôs eesehdahs Marija pati ar sawu aisbildni Folkneru, un wehl reiz kluso namu apluhkojusi, atstahja to sawam liktenim.

IV.

Kà dahrga peemina is pagahjuscheem gadu simteneem, Lobensteinas pils pazehlahs, no jaukahm eeleijahm eeslehgta. Neskatotees us winas sirmo wezumu, to tomehr wareja peeskaitit pee ta apgabala jaukakajahm pilim. Lobensteinas grahsi to ustureja labakà kahrtibà, un to wisadi isgresnoja. Tamdehł ari naw nekahds brihnums, ka tee bija eestigušchi leelôs paradôs.

Otrà deenà grehsene Adele sehdeja sawà istabà un zeeti luhkojahs us sawu dehlu, kursch, patlaban kà eenahzis, nosehdahs taisni winai preti. Wareja redzet, ka grehsene winu bija pee sewis ataizinajusi, lai waretu ar winu pahr ko nopeetnu sarunatees.

Jaunais grahfs isstahstija winai, ka tas winas wehleschanos ispildijis un pats personigi Marijai Kerner luhdzis, winu kà weenigo pirzeju usskatit.

„Un kad tu brauz us pilsehtinu, tad apjautajees, kà Marijai klahjahs," grehsene sazija.

„Waj tas ir nepeezeeschami waijadsigs?" jaunais grahfs nosarzis waizaja.

„Mans mihłais dehls," grehsene laipni atbildeja, „riht' mehs nopirksim winas namu, un mums peenahkahs ..."

Schai paschà azumirklî sulainis eenahza un peeteiza kahdu weesi, un teiza Marijas Kerner wahrdu.

„Wina ir nahkusi, muhsu weesoschanos atkahrtot," grehsene, smagi elpodama, sazija us jauno grahfu. „Wina pasihst augstakas kahrtas eeraschas".

Grehsene tapa krihta bahlumà. Wina isskatijahs ļoti bailiga un aiskustinata. Kà pusnedzihwa wina sehdeja us dihwana, kad Marija Kerner eenahza.

Marija tapa laipni usnemta. Ihseem wahrdeem wina aisbildinaja sawu negaidito apmeklejumu.

„Bez tam mani peespeeda kahds peenahkums, schurp atbraukt," wina lehnà balsî turpinaja, — „mana tehwa wehstule."

„Bet, Marij', juhs man tadschu neka neteizaht, ka juhsu tehws buhtu preeksch manis kahdu wehstuli atstahjis!"

„Es winu ari tikai preeksch kahdahm stundahm atradu," Marija atbildeja. „Wezajà, bihbelê, kuru mans tehws arweenu mehdza lasit, un kuru es, kà dahrgu peeminu, panehmu lihdza, atradahs starp pirmajahm lapahm schi wehstule, — wehstule preeksch mana tehwa."

Marija apklusa. Wina bija ļoti ahtri, tomehr peeklahjigi runajusi.

Grehsene issteepa sawu trihzoscho roku un sanehma nodseltejuscho papihra lokśni, jautadama: „Kahdà sakarà stahw schi wehstule ar mani?"

„To jums wehstules saturs peerahdihs," Marija atbildeja.

„Juhs esset jau winu lasijuschi?"

„Man peenahzahs winu lasit."

To sazidama, Marija noleezahs pee grehsenes rokas un to ahtri noskuhpstija.

Grehsenes bahlee waigi pahrwehrtahs purpura sahrtumà. Wina tik-ko wehl spehja noturetees us kahjahm. Waloda ne buht negribeja wairs weiktees. Katrs nodarbojahs ar sawahm domahm. Drihz ari Marija atwadijahs no grahfu gimenes un aisbrauza.

Bija pati karstakà wasaras deena, un tomehr grehsene uselpoja, kà kad smaga nasta buhtu no winas kameescheem nonemta. Labo roku wina tureja peespeestu pee kruhtim, kur ta nodseltejuscho wehstuli bija paglabajusi.

„Leon'," wina sawu dehlu usrunaja.

Jaunais grahfs atgreesahs no loga, kur winsch arweenu wehl noskatijahs us beesajeem putekłu mahkoneem. Zaur mahtes usrunaschanu winsch atmodahs itin kà no dsiła sapna, — no sapna, kuru winsch labpraht buhtu wehlejees redzet peepildamees.

„Leon'," grehsene atkahrtoja, „tu tadschu smehkesi schodeen pehz pusdeenas pee manis sawu zigaru. Es gribu ar tewi kahdas nopeetnas leetas dehł sarunatees, — un tu tadschu wehlees, no manis ari ko luhgt!"

„Es?!" Leons issauzahs. „Es tagad neka nesinos, ko no tewis luhgt!"

Grehsene israhdija behdigu, domigu zihmi.

„Nu, tad man buhs tew kas japastahsta un tew kas jaluhdz," — un winas roka apwijahs ap staltà jaunekła widuzi, kursch to karsti noskuhpstija.

V.

Kad Leons eegahja sawas mahtes istabà, winsch to jau atrada preekschà. Wina tureja rokà kahdu seltà eekaltu grahmatu. Us galda guleja wezà wehstule, kuru Marija preeksch pusdeenas atweda.

„Leon'," grehsena sazija, winu sew blakus nosehdinadama, „man ar tewi kas nopeetns jarunà. Jau sen es ilgojos pehz tahda azumirkła, jau sen es gribeju tew sawus sirds noslehpumus atklaht, kuri kà gruhta nasta guł us manas sirds. Tagad nu tas laiks atnahzis, kur tew tos gribu isteikt ..."

Grehsene apklusa azumirkli. Leons luhkojahs sajuzis us wehstuli, kuru wina tagad panehma.

„Schi wehstule, Leon'," wina turpinaja, „ir preeksch daudz, daudz gadeem no manis rakstita Danijelam Kerneram."

Wina atkal apklusa un leelas asaru piles noriteja pahr winas waigeem.

Leons nebija nekad wehl sawu mahti redzejis raudam. Winsch uslehza tamdehł no sawa sehdekła un isbrihnijees issauzahs:

„Maht'! mans Deews! Wehstule no tewis pee schi wihra! Waj tad mums bijusi ar scho namu kahda satiksme? Waj abas schihs gimenes kahd'reiz sawà starpà pasinuschahs un eeredzejuschahs?"

Grehsene nolika wehstuli atkal us galda un eesahka stahstit:

„Tagad, kur wezà wihra noslehpums, pee kura ari es biju dalibneeze, lihdz ar winu aprakts un neweens to nespehj wairs isdibinat, newaru to ilgaki apslehpt sawàs wilnojoschàs kruhtîs; man waijaga winu tew atklaht, kad negribu, ka tas mani wehl ilgaki apgruhtinatu.

Kà meitene es jau mihleju tawu tehwu. Es biju ļoti islutinata, lepna un patwaliga, tàpat kà mans tehws, lai gan naudas sinà mehs eenehmahm deewsgan sliktu stahwokli. Mans brahlens, grahfs Stasingens bija ļoti skaists jauneklis, kursch tolaik' atradahs wehl kara deenestà. Sawu leelo paradu dehł, winam waijadseja isstahtees is deenesta. Pehz tam tas usturejahs pee mums Lobensteinas pilî.

Ko tagad tew stahstischu, to taws tehws gribeja us mirschanas gultas atklaht pasaulei. Bailes un sirds apsina nekahwa winam meerigi aismigt. Bet schis noslehpums nedrihksteja nekahdà sinà tapt atklahts. Lai winu apmeerinatu, es apsolijos, wisu tew isteikt un tew luhgt, nelaunotees pahr wina misejumu. Pehz tam taws tehws nomira, — un tagad es ispildu sawu solijumu.

Es mihleju sawu brahlenu, tawu tehwu, kà lihgawa sawu lihgawaini. Bet winsch bija eekritis leelôs paradôs, un ari es un mans tehws nespehjahm wina paradneekus apklusinat. Tamdehł nebrihnees, ka taws tehws uslausa kahdu nakti bagatà tirgotaja Jahna Kernera kasi!"

To dsirdot, jaunais grahfs ļoti satruhkahs.

„Meers wina pihschleem," grehsene turpinaja. „Es esmu tagad scho noslehpumu tew atklahjusi. Taws tehws tika pee schi noseeguma nokerts papreekschu no kases sulaina, kuru winsch nahwigi eewainoja. Pehz tam peeskrehja Danijels Kerners, kursch turpat blakus istabà usturejahs. Schis usmudinaja sawu draugu behgt, sazidams: „Behgat no soda, jo no kauna nespehjeet wairs isbehgt!" Es dabuju wisu tanî paschà naktî sinat. Schehlabas pehz mihlakà man laupija gandrihz samanu. Gaismai austot, es dewos us sinamu weetu, us kureni jau Danijelu Kerneru biju pasinojusi. Es sinaju, ka winsch mani mihl, un ka us wina pateeso sirdi wareschu paļautees.

Es nokritu preeksch wina zełôs un luhdzu winam, glahbt manu brahlenu no kauna un soda. Sawà ismischanà atsinu winam, ka neesmu to nemaz mihlejusi, un ka ari newaru winu mihlet, jo mana sirds peeder weenigi manam brahlenam.

To dsirdot, Danijels Kerners sahka gauschi raudat. Es atzeros wehl kà tagad, zik ļoti winsch no schihs sinas bija aisgrahbts!

Basniza un skola.

Us Adwentes swehtkeem.

Zak. 9, 9.: Preezajees loti, tu Zianas meita, un gawilè, tu Jerusalemes meita! Raugi, taws Kehninsch nahk pee tewim, taisns un Winsch ir weens Pestitajs.

Schee praweeschu wahrdi jau sen ir peepildijuschees preeksch muhsu azim. Kad tas Kungs Jesus eejahja sawâ Jerusalemes pilsehtâ, tad teescham „Zianas meita preezadamahs preezajahs un Jerusalemes meita gawiledama gawileja". Tad laudis isklahja sawas drehbes us zeku, bet ziti zirta sarus no kokeem un iskaisija tos us zeka. Un tee laudis, kas preekschâ gahja un no pakalas staigaja, kleedsa un sauza: „Osianna tam Dahwida dehlam, slawets, kas nahk ta Kunga wahrdâ! Osianna wisaugstakâs debesîs!"

Ar tahdu paschu gawileschanu kristigà draudse ik gadus no jauna swehtâ Adwentes laikâ apsweizina sawa Kunga un Kehnina nahkschanu. Adwentes pulksteni eeswana jaunu basnizas gadu, Adwentes dseesmas atskan un wisi sataisahs, To zeenigi sanemt, kas nahk „ta Kunga wahrdâ", un kuram ari mehs dseedam sawu: „Osianna wisaugstakâs debesîs!"

Kas tad nu Winsch tahds ir, kas tur nahk? Weens Kehninsch Winsch ir; jo tà praweetis Winu nosauz. Ja gan, teescham weens Kehninsch, kà neweena zita naw wirs semes: tas wisu kungu Kungs, tas wisu kehninu Kehninsch. Preeksch Wina ari wiseem schihs pasaules wareneem sawi zeki ir jaloka; jo Wina preekschâ wisi tikai esam isnihzigi semes pihschli. Bet Winsch walda no muhschibas us muhschibu, — debess ir Wina goda krehsls un seme Wina kahju pamesls. Jo Winsch ir Deewa ta Wisuaugstakà weenpeedsimuschais, muhschigais Dehls, Pats wisuspehzigs, muhschigs Deews, un Wina waldibai naw ne eesahkuma, ne gala. Un lai gan schodeen wehl Wina Kehnina godiba ir apslehpta preeksch pasaules azim, lai gan schodeen wehl daudsi ir, kas Winam turahs preti un Winam leedsi peenahkamu godu, — tad tomehr weena deena ausihs, kur Winsch atspihdehs sawâ pilnâ Kehnina spehkâ un godibâ, kad Winsch nahks, teesat dsihwus un miruschus. Tad wisi zeli preeksch Wina lozisees un wisu mehles apleezinahs, ka Winsch ir Kristus, tas Kungs, par godu Deewam, tam Tehwam!

Bet schi leelà, pehdigà Adwentes deena wehl naw klaht, — schodeen Winsch tà wehl nenahk. Schodeen Winsch wehl nahk pee tewis kà Kehninsch pasemibâ un nabadsibâ. Schihs pasaules warenee mehdsi eejaht sawâs pilsehtâs, us stalteem sirgeem sehdedami, lepnà rotà ispuschkojuschees un no leeleem, spehzigeem kara pulkeem pawaditi. Schis Kehninsch dara zitadi. Winsch sawu Kehnina godibu ir nolizis un semu kalpa gihmi ir peenehmis. Winsch, sawâ pilsehtâ eejahdams, tik sehsch us slikta ehseka, un tik semi laudis ir sapulzejuschees ap Winu, kas Winu apsweizina un godà. Tahdâ pasemibâ Winsch ir turejees no pascha eesahkuma. Ne wis lepnajà kehnina pilî, bet prastâ lopu kuhtî Winsch ir eeraudsijis schihs pasaules gaismu; prastôs autinôs Winsch bija eetihts un lopu silitê Tas ir gulejis us zeeteem salmeem. Nabaga amatneeki Winam bija par wezakeem, un nabadsibâ Winsch ir dsihwojis wisas sawas muhscha deenas. „Lapsahm ir sawas alas un putneem apaksch debesim ir sawas ligsdas, bet tam Zilweka Dehlam naw, kur nolikt sawu galwu," — tà Tas wareja leezinat pats no sewis, kam debess un seme paklausa. Weenteesigus sweijneekus un zitus nemahzitus wihrus no semu lauschu kahrtas Winsch bija isredsejis sewim par tuwakeem draugeem un mahzekleem. Un tee, kas ik deenas lasijahs ap Winu, tee bija nabagi un wahjneeki, akli un tisli, kropli un spitaligi, — tee bija muitineeki, grehzineeki un slikti laudis, kurus zitkahrt pasaule tikai mehdsi nizinat un neewat. Jt teescham, augstu godu Winsch naw meklejis. Jo tee, kas schini pasaulê bija tee leelee un warenee, tee tautas wirsneeki un wadoni, tee wariseji, tee augstee preesteri un rakstu mahzitaji, — tee Winu tik eenihdeja, saimoja un waijaja. Un pehdigi, zik dsila pasemoschana, zik breesmiga nizinaschana Winam nebija jazeesch: saites, siteeni, spłaudekli un ehrkschku kronis, — apsmeekli, mehdischana un saimoschana un ta kauna pilnà, ruhktà krusta nahwe diwu rupju noseedsneeku widû! Redsi, kahds Kehninsch pasemibâ! Ak, kaut ari tewim, dwehsele mihlà, buhtu drusku no schihs pasemibas! Kaut Winsch ari pee tewis isdeldetu wisu lepnibu un augstprahtibu, wisu dsihschanos pehz schihs pasaules mantas un goda! Tikai tad ari tu buhsi Wina ihstenais mahzeklis, ja staigasi Winam pakal lihdsigà sirds pasemibâ!

Un tahlak, Winsch atnahk pee mums lehnprahtigs un laipns, ne wis ar bahrgeem, draudoscheem dusmibas wahrdeem. Ak, redseet, zik zitadi Deews, tas Kungs, wezajà deribâ nahza pee saweem Jsraëla laudim! Pehrkonam ruhzot un sibeneem schaujotees, Winsch ir runajis us teem no Sinaï kalna un Wina bauslibas wahrdi palika par lahstu wiseem teem, kas winus pahrkahpa. Tas kalns kuhpeja un wisa tauta istruhzinajahs; jo wina newareja panest tahdu breesmigu Deewa balsi. Zik zitadi Jesus Kristus, muhsu Kehninsch un Pestitajs! Zik laipnigi ir Wina wahrdi, zik mihliga Wina balss: „Nahzeet schurp pee manis wisi, kas esaet behdigi un gruhtsirdigi, Es juhs gribu atweeglinaht!" — Neweena Winsch ne-atstumj; katru Winsch ir gataws sanemt un tam palihdset ar sawu brihnuma spehku. Wahjneekus Winsch dseedina, mironus Winsch usmodina, noskumuschus Winsch eepreezina un grehzineekus Winsch peenem un teem apsola schehlastibu un grehku peedoschanu zaur sawahm swehtahm, dahrgahm asinim, tà ka nu teem wairs naw jabihstahs no bauslibas lahsteem un no ta taisnà Deewa draudoschahs dusmibas. Un lai ari tawi grehki buhtu waj zik leeli, lai ari wini buhtu sarkani kà asinis, wini taps balti kà sneegs, un jebschu tee buhtu kà purpurs, tadschu tee kluhs tàpat kà willa!

Redsi, tà Winsch wis nenahk ar tukschahm rokahm, bet ar bagatahm schehlastibas dahwanahm, — kas winas wisas war isskaitit, isteikt un isslawet! Sawus swehtos wahrdus Winsch tew dod par kahju spihdekli un par gaischumu us taweem zeteem, tà ka tewim naw janomaldahs tumsibâ un grehkôs, bet taisni wari staigat to zelu, kas tewi wed us debesim. Ar saweem swehteem sakramenteem Winsch weenumehr no jauna stiprina un spehzina tawu wahjo tizibu. To mihlo debesu Tehwu Winsch mahza tew peeluhgt sawâ wahrdâ ar droschu behrna prahtu un tew sola paklausischanu par wisahm tawahm luhgschanahm. Tà tad pee Jesus atradisi eepreezinaschanu wisâs behdâs, stiprinaschanu wisâs kahrdinaschanâs, saldu preeku un meeru, kamehr wisapkahrt wehjsch un wilni dausahs, un zeribu, spehku un eepreezinaschanu ir pat tumschâ nahwes stundinà. Jo ari tad wehl Winsch ir pee tewis, scho pehdigo eenaidneeku preeksch tewis uswaredams, winam dselonu israudams un tewim zaur sawahm asinim ee-eeschanu gahdadams sawâ muhschigâ preeka walstibâ, tur augschâ debesîs!

Nu redsi, mihlà dwehsele, — tahds Tas ir, kas schodeen atkal nahk pee tewis, — kas tagad atkal, jaunam basnizas gadam sahkotees, klaudsinadams stahw ari preeksch taweem sirds wahrtineem un ari schè ee-eeschanu prasa. Waj Winam gan lausi ilgi ahrâ stahwet? Waj Winam nesataisisi zeku, waj Winam ne-atwehrsi preezigi sawu sirdi? Waj to atkal no jauna ne-ispuschkosi us to jaukako, lai Winsch tur ee-eetu un pastahwigu mahjas-weetu nemtu pee tewis? Ak, lai tas tewim schodeen pa welti nebuhtu sazits! Ak, sataisees nu schodeen atkal no jauna, Winu zeenigi sanemt! Isslauki wezo grehka un weenaldsibas meegu no azim, pazelees un steidsees, Winu lihdsi ar Jerusalemes meitahm preezigi apsweizinat un Winam par godu skandinat: „Osianna tam Dahwida dehlam, slawets lai ir, kas nahk ta Kunga wahrdâ! Osianna wisaugstakâs debesîs!"

Sataisees zeka weetas
Schim mihlam Weesischam,
Ismehscheet wisas leetas
No sirschu buhdinahm!
Ak, steidsatees, apklaht
To zel' ar sakeem sareem,
Iseit' ar leeleem bareem,
To Kungu sweizinat!

Tu, Deews, man' pats sataisi
Schai swehtâ laizinà!
No grehkeem man' atraisi,
Nahz manà sirsninà!
Kungs, es Tew padomos
Ar wisu sawu leetu;
Nem pee man mahjas-weetu,
Tad muhscham isglahbschos!

H. A.

Tehwa rokas.

Bija tumscha un wehjaina nakts. Zeema eedsihwotaji wisi guleja dsilà meegà. Tè peepeschi istrauzeja winus nakts-sauzeja kleedseens: „Uguns-grehks! Uguns-grehks!" Kahda mahja zeema galà stahweja pilnâs leesmâs, kur kahds amatneeks ar sawejeem dsihwoja. No bailigeem sauzeeneem istrauzets, tehws uslehza no gultas. Winsch usmodinaja seewu, un abi satwehra behrnus, — un zitus pee rokahm wesdami, zitus klehpî nesdami, wini steidsahs, no degoschahs mahjas tikt laukà. Tad tehws atkal atgreesahs atpakal, wezako dehlu isglahbt, kas otrà mahjas galà weens pats guleja kahdà augschas istabinà. Bet us zeka jau ziti winam ussauza: „Pa welti, jo trepes stahw pilnâs leesmâs, — un puika jau ir augschâ, sawâ istabâ!" — Uguns breesmigà ahtrumà bija isplatijusees, un leesmu atspihdumà issamisuschais tehws redseja dehlu pee atwehrta loga stahwam un dsirdeja wina bailigo kleegschanu: „Teht', teht', man jamirst! Isglahb mani!"

„Schè es esmu, mans dehls," — tà tehws no apakschas atbildeja, — „nebihstees, bet satwer loga krustu, nolaidees pee ta un tad nosweedees semê, — es tewi no apakschas uskersschu sawâs rokâs."

„Es tewis newaru redset, teht'!"

„Nebihstees, — schè es esmu! Nosweedees tik semê!"

„Ak, teht', man bail, ka nesasitos!"

„Naw jabihstahs! Kad es tew saku, buhs labi, — nosweedees droschi semê!"

Leesmas pnikam nahza tuwaki un tuwaki, un duhmi un breesmigs karstums peepildija istabinu. Ja behrns wehl ilgaki tur buhtu palizis, winsch teescham drihs buhtu sadedsis. Bet winsch sinaja: tehws tikai labu padomu war dot; winsch ari ir deewsgan stiprs, mani noturet, kad krihtu. Tà tad sehns peekahrahs pee loga krusta un tad, azis aistaisijis, atlaida rokas walà. Nahkoschâ azumirklî winsch sajuta, ka tehwa rokas winu satwehra. Winsch bija isglahbts un preeka pilns apkampa tehwu un to noskuhpstija ar karstahm pateizibas asarahm.

(Turpmak beigums.)

Dahwanas.

Rihgas neredsigo behrnu skolai par labu esmu sanehmis: No Wirzawas draudses 5 rubl.; no Rengu dr. 2 rubl.; no Saldus dr. 3 rubl. 30 kap.; no Laschu dr. 6 rubl.

Pateiziba wiseem labprahtigeem dewejeem!

Th. Gaehtgens,
Rihgas Doma basnizas mahzitajs.

Leeta tapa nemta teesas ismekleschanà. Danijels Kerners, kuru weenigo atrada pee nedsihwà fulaina, atsinahs sawâ ismischanà par wainigu. Ismekleschana tapa gan daschadi fareschgeta, bet tomehr neslawa palika us jaunà tirgotaja. Katrs rahdija ar pirksteem us winu. Tamdehl tas atstahja sawu tehwiju un dewahs us ahrsemehm. Pirms wina aiszełoschanas rakstiju tam scho wehstuli, kurâ atsinu preeksch wisas pasaules wina newainibu. Tomehr Danijels aiszełoja, bes ka scho wehstuli buhtu isleetajis. Tikai ar ihseem wahrdeem winsch man pasinoja sawu apnemschanos: „Scho wehstuli patureschu pee sewis; warbuht ka wareschu to reis saweem pehznahzejeem par labu isleetat."

Ne ilgi pehz tam es saderinajos ar sawu brahlenu, tawu tehwu. Kahda bagata krustehwa nahwe padarija muhs bagatus, bet neba wis laimigus. Jaunibas noseegums apgruhtinaja tawu tehwu deen' un nakti.

Daudsi gadu wehlak, pehz Jahna Kernera nahwes, Danijels pahrnahza atkal sawâ tehwijâ. No tehwa mantoto weikalu tas slehdsa un nometahs us dsihwi sawâ wasaras namâ. Schè winsch nodsihwoja sawus pehdejos muhscha gadus pawisam weentulibâ. Ari starp mums nebija wairs nekahdas satikshmes. Tikai diwi reisas pehz sawas pahrnahkschanas winsch apmekleja muhsu pili ar scho wehstuli rokà, un to winsch darija, gribedams tawu tehwu apmeerinat.

Waj tu wari eedomatees kreetmaku un augstsirdigaku zilweku par winu, Leon'? Tagad nu winsch miris. Nahwe winu pa ahtru pahrsteidsa, pirms ka tas eespehja man scho wehstuli atsuhtit.

Leon', tu sini, taws tehws tapa par loti augstprahtigu daudsinats, — bet wina augstprahtiba zehlahs no sliktahs sirds apsinas. Tàpat ari es teeku par lepnu un augstprahtigu dehweta, — bet mana augstprahtiba pastahw dahrgâs atminâs is pagahtnes. Leon', tu esi weenatnê audsinats, tew nahkahs scho muhsu augstprahtibu atlihdsinat ar pasemibu! Mariju Kerner, kuras pagahtne weenigi zaur mums bijusi tik behdiga un weentuliga, es wehlos redset laimigu. Es gribetu par winu gahdat deen' un nakti un winu apsargat kà sawu az'raugu. Es wehletos winu usnemt muhsu gimenê; es isdomatu lihdsekłus, ka wina nahktu! Leon', waj tu gribi man buht pee tam palihdsigs? Waj tu gribi mani pabalstit manà penahkumà, palikdams winai par brahli?"

Jau ilgi Leons bija nometees preeksch sawas mahtes zełôs un skuhpstija winas trihzoscho roku. Tagad, kur schi roka, pa dałai luhgdama, pa dałai winu swehtidama, wina sprogainos matus aiskahra, tas pazehla sawas asarotahs azis us augschu un laimibas pilns issauzahs:

„Bet, maht'! es jau winu mihleju, — es mihleju winu ne-issakami, — un es esmu pahrleezinats, ka ari wina mani mihlè!"

Tulkojis: Straujais.

Drupas un druskas.

Juhra, salihdsinajot ar zilweka muhschu.

Kahda majestetiga un brihnum jauka isskata ir juhrai, ar sawu muhschigo krahsu mainischanu un tuhkstosch'kahrtigo koschumu! Zik mihliga un apburoscha wina ir, kad meeriga, un zik breesmiga sawâ trakoschanâ! Wina ir ihsti zilweka dsihwes bilde; jo ari zilweka dsihwei ir sawi jauki, kà ari breesmigi azumirkli.

Jau sawâ jaunakajâ behrnibâ zilweks dodahs leelajâ dsihwes juhrâ, apsargats no sawu wezaku mihlestibas. Wina zeribas lihdsinajahs rihta blahsmai, kura — jo gaischaki ta spihd, jo jaukaku deenu ta apsola; winsch preezigs usaug un tad dodahs us nedroschahs zełoschanas pa dsihwes juhru. Preeksch wina wehl ir debess ne-apmahkusees; wehl winam laimes saule staro; winam spihd dascha zeribas swaigsne; dsihwes juhra winam isskatahs tik meeriga, tik jauka, un tamdehl ari winsch tik meerigs un neruhpigs pahr to, waj tas wisu waijadsigako naw aismirsis panemt lihdsa.

Zilweks pats ir tas kugis; tee peezi zilweka prahti ir tee kuga matroschi; wina launee preeki ir wina stuhrmanis; wina pasch'mihliba ir wina kompass; wina slaga ir wina pascha augstprahtigà mulkiba; wina garigee wehji ir pasaules glaimoschana; wina sehgeles ir adekłis no zilwezes wahjibahm; wina takelascha ir tee neeki, ar ko wina gars nodarbojahs; wina kuga preze ir noseegumi un grehki. Kahdu laizinu gan wehl sposcha laimes saule spihd un preezigi mirds, bet tad sirds paleek wahja, sausa un kuhtra, kamehr debess sawu pehrkonu, sawu nelaimes wehtru suhta. Kad nu schi nelaimes wehtra tos dsihwes juhras wilnus breesmigi dsenà, tad tas neeka kugitis, proti zilweks, sahk lihgotees un daudsreis, ak, zik daudsreis top sadragats un no putoscheem wilneem usdsihts us asahm juhras klintim. Winsch neredsi wairs to laimes ostu, kura, ja winsch tur noteek, proti pee tizibas un tikuma, scho kugi preeksch tahłaka zeła islabo un wisu waijadsigako us zeła dod lihdsa, proti to zeribu us muhsu Kungu un Pestitaju. Schis ween tikai ir, kas muhs war isglahbt, kuram wehtra un juhra ir paklausiga; tapehz lai Winsch ir muhsu stuhrmanis eeksch trakodamahs dsihwes juhras. Kad mehs laimê esam, tad lai nepaleekam lepni, tad lai neaismirstam, ka muhsu laime tikai no Weena nahk, proti no ta pasaules Raditaja, kas mums wisu labu dewis un dod. Kad nelaimes wehtras nahk, tad wisa zeriba ir jaleek us Winu; behdas ir ja-eeskata par labeem wehjeem; matroschi ir labee tikumi; kuga preze ir labee darbi; sehgeles ir pazeetiba; takelascha lai ir pastahwiba un stipra zeriba, un debess krahsa lai ir muhsu slaga. — Tikai kad tà esam apbrunojuschees, mehs waram droschi zełot. Tad tas Kungs muhs nepametihs. Lai gan dsihwes wehtra gribetu sadragat, tad tomehr Winsch muhsu kugi sargahs. Tad Winsch pehz wiseem gruhtumeem mums suhtihs saules sposchumu un preezigas deenas. Gan Winsch tad muhsu kugi wadihs, kamehr eebrauksim tai muhschigâ ostâ.

Fr. H..d..g.r.

Trahpits!

Students A. (wakarâ): „Ak, maht', wakarôs tadschu wisjaukaki ir mahjâs!"

Mahte: „Saki, zik gan tu atkal esi weesneekam paradâ?"

Dsihws neeks!

Kahds weegls kundsinsch tuwojahs kahdai dahmai: „Tik domigi, mihkà jaunkundsi'! Juhs gan domajeet pee manis!"

Dahma: „Warbuht ka jums taisniba, — manu domu preekschmets bija — neeks!"

a.

Aisgahjuschais behrns.

No M...e.

„Ai puisit', mans puisit',
„Tew dsihwot bij wehl;
„Kà gauschi nu jaraud,
„Man tewis ir schehl!
„Kà preezigi, lihgsmi
„Tu rot'lajees gan,
„Un dseedadams jautri,
„Tu preezinaj' man'! —
„Ai puisit', mans puisit',
„Tew dsihwot bij wehl;
„Kà gauschi nu jaraud,
„Man tewis ir schehl!"

„„Klau, mahmina, kà augschâ
„„Tur debeschkigi skan!
„„Waj juhti leegahs dsesmas?
„„Zik jauki tur ir man!
„„Waj dsirdi eng'lu dseesmas?
„„Waj dsirdi tahs pateesi'?
„„Ai, mahmina, jel klausees,
„„Lai palihdsi tewim Deews!
„„Es newaru pee tewis
„„Wairs semes leijâ eet!
„„Mehs wisi tewi gaidam,
„„Kad nahksi ar mums deet.""

„Ai puisit', mans puisit',
„No nahwes tu kauts,
„Tà breesmigi projam
„No manis tu rauts!
„Tew' gribeju lolot
„Gan nakti, gan deen',
„Un mihłojot tewi,
„Tew' sargat arween!"

„Es laimiga jutos
„Ar tewi, mans sehns!
„Un nu! — ai, nu raudu
„Pehz tewis, mans behrns!"

„„Ai, mahmin', ne wis miris
„„Es esmu tewim gan;
„„Weens engelits no debess,
„„Tas nolaidahs us man',
„„Un apkampdams man' mihki,
„„Tas saldi smaidija,
„„Un jaukôs sapnu tehlôs
„„Man' meedsinsch aijaja. —
„„Un engelits man' saldi
„„Jo saldi skuhpstija,
„„Tad semes waidas rima,
„„Man debess smaidija,
„„Un augstâ debess godâ
„„Es Jesu redseju!
„„Ai, nedomà jel, mahmin',
„„Ka tewim nomiru!""

„Tu dsihwo wehl, mans puisit'!
„Es nahwê staigaju.
„Bet tizibâ jo karsti
„Es Deewu peesauzu,
„Lai semes wahrgu dsihwe
„Man sirdi nenomahz.
„Kas sin, warbuht ka tapehz
„Kungs pahrbaudit man' sahz'?
„Lai ari gauschi jaraud,
„Tak sirds wairs negaudos,
„Jo sinu, ka reis augschâ
„Ar tewi lihgsmoschos!"

Tulkojis: Klusais.

Aritmogrifs.

Usdots no Kutkura.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 = Eewehrojama persona Baltijâ.
8 7 2 5 2 = Esars Afrikâ.
5 2 1 2 9 = Daka no sirgu eejuhga.
7 6 2 1 2 = Sala Widus-juhrâ.
3 4 6 2 9 = Is uhdens rodoscha weela.
2 3 7 9 = Kahds wezo Egipteeschu deews.
6 5 8 2 = Upe-Kreewijâ.
5 4 8 9 = Derigs dsihwneeks.
2 8 9 = Wihreeschu wahrds.
2 1 2 = Weeta, kur weens no 4 elementeem sakrahjahs.

(Usminejums 51. nummurâ.)